

Mestne zgodbe

Podeljene so
Glazerjeve
nagrade za
leto 2025

Nadaljujemo
uspešen projekt
urbanega
čebelarjenja

Trajnostna
energetska
prihodnost
mesta

CČN Maribor
dnevno prečisti
kar 25.000 m³
odpadnih vod

Aleksander Saša Arsenovič, župan Mestne občine Maribor

Čistoča mesta je odgovornost vseh nas

S poštovane someščanke in someščani.

Maribor je v novo leto ponosno zakoral z dvema novima, zelenima nazivoma, in sicer svetovno mesto dreves in najboljša

zelena prestolnica v Evropi. Ta naziva ništa presenečenje, saj imamo v mestu 200.000 kvadratnih metrov parkovnih površin, 13.000 dreves, devet električnih avtobusov, 340 koles Mbajk, šest urbanih čebelnjakov, 32 javnih pitnikov za vodo. Vsi ti dosežki in nazivi nas zavezujejo, da bomo na področju zagotavljanja prijetnega bivanjskega okolja še boljši. Sprejeli smo tudi Strategijo in akcijski načrt za preprečevanje negativnih posledic vročinskih valov, ki spodbuja urbanistične rešitve, širjenje zelenih površin z novimi zasaditvami odpornih drevesnih vrst za zmanjševanje toplotnih obremenitev v času vročinskih valov. Tako smo projektno že postavili lesene pergole za senčenje igrišč v dveh enotah mariborskih vrtcev.

Že sama lega Maribora je umeščena med griče in zelene, parkovne površine, ki nam omogoča umik od

hitrega življenjskega tempa v mirno zavetrje narave. Vse od Stražuna, Pohorja, Kozjaka, Piramide do Kalvarije ter številnih parkov te površine ponujajo prostor za celoletne

Letos se bomo že sedmo leto srečali na čistilni akciji Moji odpadki, moja skrb

športne in rekreativne vsebine. Nastaja nova zelena oaza mesta, park ob Pekrskem potoku, v MČ Nova vas in

Radvanje, kjer bodo urejene parkovne površine med Ulico Pohorskega odreda na zahodu in Kardeljevo cesto na vzhodu v dolžini 800 metrov. S tem bo tudi ta del mesta dobil urejene zelene površine za krepitev zdravega življenjskega sloga in prostore za druženje. Urbana in naravna rekreacijska infrastruktura krepi zdrav življenjski slog, dolgoživost in športni duh mesta. Kvalitetno bivanjsko okolje smo dopolnili s 26 zunanjimi igrišči, kjer smo ponekod že dodali vadbene naprave za gibalne ovirane in starejše, nadaljevali bomo tudi v letošnjem letu. V proračunu 2025 bomo zagotovili dodatnih 200.000 evrov, s katerimi se bo 40 zunanjih igrišč uredilo s klopmi, koši, stojali za kolesa in zasaditvijo, na novo bo zasajenih 76 dreves in 40 grmovnic. Tako ustvarjamo prijetne zunanje medgeneracijske prostore rekreacije in druženja.

Čisto, lepo in urejeno mesto je prijetno bivanjsko okolje in vsi si prizadevamo, da takšno tudi ostane. Zato se bomo tudi letos ponovno, že sedmo leto, srečali na čistilni akciji pod sloganom Moji odpadki, moja skrb, ki se vsa leta širi in privablja nove udeležence in sodelujoče. Vanjo smo vključeni vsi zaposleni na mariborski občini, v skupini JHMB, mestne četrti in krajevne skupnosti, vsako leto se aktivnostim pridruži vedno več osnovnih šol in vrtcev ter društva in organizacije v mestu. Moji odpadki so moja skrb vsak dan v letu, enkrat na leto pa se srečamo in v večjem številu, skupaj, poskrbimo za urejeno in lepo mesto.

Vidimo se torej v soboto, 5. in 12. aprila, ob 10. uri na zbirnih mestih mestnih četrti in krajevnih skupnosti in upam, da bomo ta čas izkoristili za prostočasno druženje s sosedi, someščani in prijatelji. Čistoča našega lepega mesta je odgovornost vseh nas, dviguje kvaliteto bivanja, zato poskrbimo, da takšno tudi ostane.

Maribor prepoznan kot dober gospodar svojega drevja

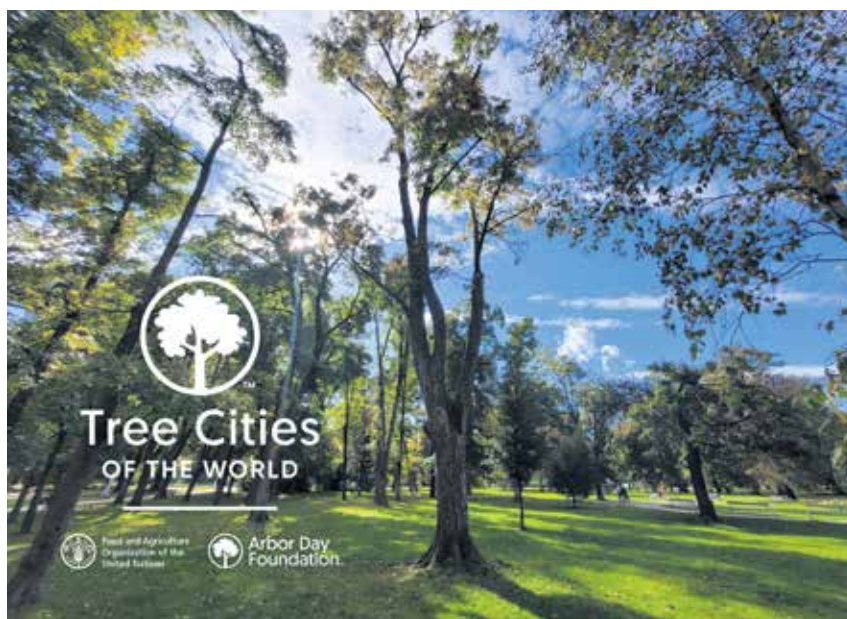
Maribor ni le mesto z bogato zgodovino in kulturno dediščino, temveč tudi z vizijo trajnostnega razvoja in spoštovanja narave

Ines Zupanič Tomažič

Mestna občina Maribor je letos prvič kandidirala za naziv svetovnega mesta dreves (Tree Cities of the World) in tako smo postali eno izmed 210 mest po vsem svetu, prepoznanih po vestni skrbi za mestno drevje. Priznanje podeljuje Fundacija Arbor Day in Organizacija združenih narodov za prehrano in kmetijstvo.

Organizaciji sta prepoznali, da redno in vestno sledimo petim standardom:

1. Imamo določeno odgovornost in s tem jasno razdeljene naloge in odgovornosti med zaposlenimi ali zunanji sodelavci glede skrbi za drevesa.
2. Imamo jasno postavljena pravila - uradna pravila, ki določajo, kako in

kdaj izvajamo delo, dokazali pa smo tudi, da se vestno držimo internih napisanih pravil glede nege dreves in varnosti delavcev.

3. Obenem imamo jasno poznavanje obstoječega stanja.
4. Imamo oceno lokalnega drevesnega fonda in dodeljena sredstva za redno izvajanje načrta upravljanja dreves.
5. Peti standard pa je praznovanje dosežkov. Organiziramo praznovanje dreves in s tem ozaveščamo prebivalce.

To, da so drevesa izjemnega pomena, dokazujemo z novimi zasaditvami, skrbjo za obstoječa drevesa in tudi novim Občinskim prostorskim načrtom, ki veli zasaditve.

Prestizno priznanje potrjuje, da Maribor ni le mesto z bogato zgodovino in kulturno dediščino, temveč tudi z vizijo trajnostnega razvoja in spošto-

vanja narave. Naša zavezanost urejanju zelenih površin, strokovni skrbi za drevesa in ozaveščanju prebivalcev je ključnega pomena za kakovost življenja v mestu. Priznanje svetovno mesto dreves nam daje dodaten zagon, da še naprej vlagamo v zelene površine ter krepimo skupnost, ki razume pomen dreves za okolje in prihodnje generacije.

Prejem tega priznanja je tudi odraz dobrega sodelovanja s podjetji Javnega holdinga Maribor, arboristi, prostorski načrtovalci, Zavodom Republike Slovenije za varstvo narave in Zavodom Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine. Skupaj bomo nadaljevali zasaditve, skrbeli za obstoječa drevesa in skozi premišljeno načrtovanje soustvarjali še bolj zelen Maribor.

V čast okroglim obletnicam

Cepiči najstarejše trte na svetu letos potujejo vse do Luksemburga

Urška Korošec

Na najstarejši trti na svetu je 15. marca potekalo eno najpomembnejših strokovnih opravil v vinogradništvu, rez trte, že 46. po vrsti. To je hkrati tudi protokolarni dogodek, saj cepiče najstarejše trte mariborska občina oziroma mariborski župan uradno podelita domačim in tujim prejemnikom. Prejemnike cepičev najstarejše trte na svetu vsako

leto določi posebej oblikovana komisija, zmeraj pa so prejemniki iz Slovenije in tujine. Beseda oziroma del stare trte tako potuje v vse dele Slovenije in sveta, najdlje je cepič našel pot v Melbourne v Avstraliji leta 2001 in v mesto Katsunuma na Japonskem že leta 1998. Kot zanimivost, najstarejša trta raste tudi v papeževem vinogradu v Vatikanu. Letošnji prejemniki cepičev pa so:

• Tuji prejemniki:

- Evropski red vitezov vina - Konzulat za Luxemburg - Ordo Equestris Vini Europae. Zasaditev potomke je načrtovana v mestu Schengen v Luxemburgu, in sicer v čast 40-letnice Schengenskega sporazuma.

- Vinarska šola v Silberbergu na avstrijskem Štajerskem - Fachschule für Obst- und Weinbau Silberberg, ki letos slavi 130-letnico delovanja in velja za sestersko šolo leta 1872 ustanovljene Deželne sadjarske in vinarske šole v Mariboru.

- In soseda, Turistička zajednica Srce Međimurja iz Nedelišča na Hrvaškem.

• Domači prejemniki:

- Mestna občina Nova Gorica, ki je skupaj z italijansko Gorico gostiteljica projekta Evropska prestolnica kulture 2025. Trto nameravajo posaditi ob paviljonu kulinarike, ki je eno od središč celoletnega dogajanja evropske prestol-

nice kulture.

- Občina Puconci na Goričkem, kjer zelo spoštujejo vinarsko tradicijo domačega okolja.

- Območno združenje Rdečega križa Maribor letos praznuje 70-letnico zdravstvenega in socialnega letovanja otrok v Mladinskem počitniškem domu Frankopan v Punatu na otoku Krku.

Letošnji prejemniki cepičev Najstarejše trte v družbi vinskih kraljic Foto: Marko Pigac

Fokus Mestne zgodbe

Oglasna priloga

Naslovnica: Produkcija Studio, Dražen Štader

Naročnik: Mestna občina Maribor

Izdal Večer mediji, d. o. o., marec 2025

Podeljene so Glazerjeve nagrade za leto 2025

V Lutkovnem gledališču Maribor je bila 20. marca podelitev Glazerjevih nagrad za leto 2025, ki jih mariborska občina vsako leto podeljuje za življenjsko delo in za posamične vrhunske dosežke na področju kulture

Urška Korošec

Glazerjevo nagrado za življenjsko delo je prejela akademska slikarka in redna profesorica Anka Krašna. Njeno slikarstvo bi lahko na kratko opisali kot izrazit odmev avtoričnega čustvovanja, ki mu vedno sledi intuitivno. Po vsebini ustvarjalnost Anke Krašne sega od obravnave moči narave do angažirane družbene kritike, denimo z opozarjanjem na zablode pri določanju položaja žensk ali delavcev. Anka Krašna praviloma slike niza v cikluse. Med najbolj značilnimi cikli so Ovce (1987–89), Oznanjenja (1990–93), Vrtovi (1994–95), Zgodbe (2000–2003), Dnevnik gospodične Blondy (2004), Izgon iz raja (2018), Vedno na voljo (2023).

Anka Krašna je diplomirala na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani leta 1976 pri prof. Gabrijelu Stupici na oddelku za slikarstvo in prof. Francu Kokalju (barvno okno – vitraj). Podiplomski specialistični študij za slikarstvo je leta 1979 zaključila na isti akademiji v Ljubljani pri prof. Jožetu Ciuhi in prof. Marjanu Tršarju.

Kaj vam pomeni Glazerjeva nagrada za življenjsko delo?

"Veliko mi pomeni že samo dejstvo, da so me za to nagrado predlagali moji stovski kolegi in da so predlog podprli strokovnjaki, ki jih zelo spoštujem in cenim. Tako kot povsod v življenju pa mislim, da je potrebne tudi tukaj malo

Anka Krašna Foto: Andrej Petelinšek

Avgust Demšar – prejemnik Glazerjeve listine za trilogijo Vodnjaki

V svojem desetem, enajstem in dvanajstem romanu Avgust Demšar opisuje megleni Maribor, Ptujsko Goro, Slovensko Bistrico in namišljeno pohorsko vas Vodnjaki s subtilnim občutkom za prostor. S pisanjem doseže, da po ulicah ne krožijo samo morilci, pač pa tudi pristen duh kraja, ki zaživi pred nami – večkrat tudi z dobro mero družbene kritike, ki za žanr kriminalk ni samoumevna, je pa značilna za literarno ustvarjanje Avgusta Demšarja. Trilogija Vodnjaki ni le obrtniško na visokem nivoju, pač pa v svoj osnovni ustroj na umetniško in domoznansko prepričljiv način vključuje večdimenzionalnost Maribora. Njegovo pisanje odlikujejo tudi natančna analiza medčloveških odnosov, spretno zasnovano razmerje med kriminalno akcijo in usodami likov ter zlasti mojstrstvo pri enakomernem vključevanju številnih likov, ki imajo svoje življenje in niso samo kopija drug drugega.

sreče, da kasneje krovna komisija izmed mnogih kvalitetnih umetnikov izbere prav tebe. Sem izjemno in globoko počaščena in to uradno priznanje mi daje pogum za nadaljnje delo."

Kakšen je odziv študentov, kako vidite prihodnost likovne umetnosti?

"Svoj pedagoški poklic sem resnično ljubila in mu bila povsem predana. Študente sem spoštovala in sem jim poskušala dati čim več znanja in samozavesti. Z največjim navdušenjem spremljam njihove dosežke in po reakciji vidim, da so tudi oni veseli mojih uspehov. Mladim je potrebno dati priložnost, da razvijejo svoje talente. To pa je naloga politike in stroke, pa seveda tudi družinskih članov."

Kakšen nasvet bi dali mladim umetnikom?

"Mladim umetnikom svetujem, naj ostanejo zvesti sami sebi – naj sledijo svojim sanjam in notranjim ustvarjalnim vzgibom. Naj jih morebitni trenutni neuspeh ne potre, kajti vzrok za to največkrat ni v kvaliteti njihovega dela, ampak je skupek mnogih formalnih dejavnikov. Naj se trudijo, da si pridobijo svoj prostor za ustvarjanje. Naj se družijo, naj sodelujejo in si medsebojno pomagajo. V slogi je moč."

Kakšen je odnos mesta in države do umetnikov, kako ga ocenjujete?

"Na splošno je to naše obdobje po osamosvojitvi zelo mačehovsko do umetnosti in umetnikov. Denarja za razstavniki program je na občinah vedno manj, to se odraža v tem, da je manjše število razstav, da razstav ne spremljajo katalogi, da si morajo dela mnogokrat prevažati

umetniki sami. Država svobodnim umetnikom daje zelo skromno podporo, pogoji za njeno pridobitev pa so zelo zahtevni. Umetniški materiali so vse dražji, ateljeji pa težje dostopni. Ateljeji, ki so jih v prejšnji državi namensko gradili kot takšne, postajajo za občino tržno blago in se celo prodajajo kot stanovanja. Mariborska občina je v zadnjem času namenila nekaj prostorov za mlade umetnike s statusom, kar je pohvalno, vendar še ne zadostuje potrebam. Trenutno abotno delovanje nekaterih politikov, ki zavajajo neuke množice, nam lepo kaže, da je naša država Slovenija na področju vrednotenja umetnosti in kulture dosegla svoje zgodovinsko dno."

Kateri trenutek v vaši karieri se vam zdi prelomen in na katero svoje delo ste najbolj ponosni?

"Ne bi mogla reči, da je bil kateri trenutek v moji karieri prav prelomen. Imela sem srečo, da so mi bili naklonjeni različni zelo kvalitetni likovni kritiki. Morda izpostavim razstavo Ovce, ki je prepričala profesorja Bojana Golijo, da me je povabil k sodelovanju na Pedagoški fakulteti Maribor. Delo na pedagoški fakulteti je bilo vsekakor dodatna spodbuda za moje ustvarjalno delo. Drugi pomemben mejnik v moji karieri pa je bila retrospektiva v Galeriji mesta Ptuj, ki je tako obiskovalcem kot meni sami nudila vpogled v moj celotni umetniški opus in je bila tudi pobuda za nastanek monografije. Na tej razstavi je visela tudi slika, na katero sem najbolj ponosna, to je Sveta družina."

Radi potujete. Kako oziroma ali se potovanja odražajo v vaših delih?

"Potovanja so moja strast, rada spo-

znavam nove kraje, nove ljudi, njihove navade. Vse, kar vidiš in doživiš, te notranje bogati, in če je tvoja 'notranja vsebina' polna, kar kliče po tem, da jo zliješ na platno ali papir. Še posebno sem vesela povabil na likovne kolonije, saj je tam veliko možnosti za druženje tako z umetniki kot ljudmi iz kraja, kamor potuješ, ob tem pa imamo umetniki idealne pogoje (čas, prostor) za ustvarjanje. Vsak kraj ima svojo barvno in strukturno specifikko in ta se odraža v mojih delih."

Kako ocenjujete stanje kulture v mestu?

"Kljub vedno skromnejši finančni podpori menim, da se na vseh področjih kulture veliko dogaja. Predvsem je zelo kvalitetno gledališče, ki na operne in baletne predstave privabi gledalce iz vse Slovenije in tudi tujine. Včasih je ponudba kulturnih dogodkov tako pestra, da se težko odločiš, katerega boš obiskal."

Kaj si želite za Maribor?

"Mariboru želim, da bi vsak aktualni župan imel srečno roko pri izbiri strokovnih sodelavcev za različna področja, da bi bilo čim manj neposrečenih posegov v prenovo mesta. Želim si, da bi se galerije odpirale in ne zapirale kot sedaj in da bi umetniška dela bogatila vizualno podobo mesta, kot je to pred časom naredila forma viva, ki bi jo bilo lepo ponovno organizirati. In moja utopična želja je, da bi na ulicah mesta videvali tako vesele in sproščene ljudi, kot to lahko vidimo na kakšnih fotografijah iz 70. in 80. let prejšnjega stoletja."

Oksana Pečeny – prejemnica Glazerjeve listine za koncertne nastope v zadnjih dveh letih

Oksano Pečeny odlikujejo brezhibna tehnika, zrela muzikalnost in virtuoznost. Njen koncertni repertoar je raznolik, solistični nastopi in sodelovanja z orkestri pa so izvedeni na najvišji umetniški ravni. Med njenimi koncertnimi vrhunčici v zadnjem času so: nastopi v avstrijskem Lafnitzu, koncert komorne glasbe v okviru cikla Carpe Artem, dva koncerta za mir v mariborski dvorani Union, koncert Simfoničnega orkestra SNG Maribor v Cankarjevem domu, nastop z mednarodnim vrhunskim triom v Kulturnem domu v Novi Gorici in koncert Simfoničnega cikla v Veliki dvorani SNG Maribor, kjer je Pečeny izvedla Koncert za violino in orkester v D-duru (op. 77) Johannes Brahmsa. Po oceni strokovne komisije je privilegij imeti v mestu tako kvalitetno, tehnično popolno in umetniško prepričljivo glasbenico, kot je koncertna mojstrica orkestra Opere in Baleta SNG Maribor Oksana Pečeny.

Jurij Drevenšek – prejemnik Glazerjeve listine za filmske vloge v zadnjih dveh letih

Nabor vlog Jurija Drevenška v slovenskih in mednarodnih avdiovizualnih delih je raznolik, njegova igra pa je prepričljiva in na vrhunski ravni. Na področju avdiovizualnega in sodobnega medijskega ustvarjanja Jurij Drevenšek izkazuje izjemno nardarjenost in tenkočutnost, njegovo delo pa ves čas ohranja visoko raven kakovosti, ki dviguje kvaliteto umetniških del, v katerih nastopa. Jurij Drevenšek je eden ključnih ustvarjalcev svoje generacije in kulturni ambasador. Dokazuje, da se odlično znajde v različnih zgodbah in žanrih. V vseh vlogah, tudi v stranskih, kaže igralsko širino, nobene vloge ne odigra klišejsko, v komičnih likih pa se izkazuje z inovativnim humorjem.

V zadnjem času je Drevenšek to potrdil z vlogami v filmih Tartinijev ključ (2024), Skok v prihodnost (2024), v nemškem kratkem filmu Skin on Skin (2024), v veliki mednarodni produkciji Mojster in Margareta (2024), v filmih Varuhi formule (2023), Poslednji heroj (2023), Pero (2023), Zbudi me (2022) ter v odlično ocenjeni televizijski seriji v nemškem prostoru Sodnik (2022).

Letošnji Glazerjevi nagrajenci Foto: Marko Pigac

Maribor – mesto dreves in trajnostne rasti

Za vzdrževanje in načrtno zasaditev mestnih dreves skrbi družba Nigrad iz Skupine JHMB, ki je odgovorna za izvajanje strokovne oskrbe in obnovo drevesnega fonda na javnih površinah

Maribor je prepoznan kot mesto bogate naravne dediščine, kjer zelene površine niso zgolj estetski element, pač pa pomemben del trajnostne strategije mesta. S prizadevnostjo za urejanje mestnih dreves in skrbjo za urbano okolje je letos prvič kandidiral za prestižni naziv **svetovno mesto dreves** (Tree Cities of the World) in postal eno izmed 210 mest po svetu, ki odločno izpostavljajo svojo predanost vzdrževanju in ohranjanju mestnega drevja.

Potrditev, da Maribor s svojo zeleno vizijo postavlja visoke standarde na področju urejanja urbanega prostora

Naziv, ki ga podeljujeta Fundacija Arbor Day in Organizacija združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO), potrjuje mestno dosledno izvajanje petih ključnih standardov za upravljanje mestnega drevja. Ti vključujejo jasno določene odgovornosti za skrb za drevesa, uradno politiko upravljanja

Do konca aprila 2025 je načrtovana zasaditev dodatnih 157 dreves. Foto: JHMB

mestnih dreves in gozdov, stalno ocenjevanje stanja drevesnega fonda, zagotovljena finančna sredstva za izvajanje teh aktivnosti ter ozaveščanje prebivalcev o pomenu dreves in urbanem okolju.

Za vzdrževanje in načrtno zasaditev mestnih dreves skrbi družba **Nigrad iz Skupine JHMB**, ki je odgovorna za izvajanje strokovne oskrbe in obnovo drevesnega fonda na javnih površinah. Njeno delo se ne osredotoča zgolj na ohranjanje obstoječega drevja, pač pa vključuje tudi preiščeno zasaditev novih dreves in trajnostno ureditev urbanih zelenih površin. V letu 2025 bodo v Mariboru izvedeni številni pomemb-

ni projekti, ki bodo prispevali k boljši kakovosti zelenega urbanega okolja.

Zasaditve dreves, grmovnic in trajnic v našem mestu

Na segmentu občestnih zelenic so v sklopu obnove drevoredov in nadomestnih zasaditev v zimskem obdobju 2024/2025 že zasadili 138 mladih dreves. Spomladi, v času do konca

aprila 2025, je načrtovana zasaditev dodatnih 157 dreves, v jesenskem obdobju, med novembrom in decembrom 2025, pa bo v mestu zasajenih vsaj še 100 novih dreves. Zasaditve se bodo izvajale na širšem območju Maribora, s čimer mesto aktivno skrbi za izboljšanje kakovosti zraka, estetsko podobo ter zmanjševanje vplivov podnebnih sprememb.

Poleg dreves bodo v spomladanskih in jesenskih mesecih obnovljene tudi določene občestne grede, ki so dotrajane in potrebujejo osvežitev. Cilj teh obnov je izboljšati vizualno podobo mestnega prostora, hkrati pa preizkusiti trpežnejše zasaditve, ki omogočajo lažje vzdrževanje in optimizacijo stroškov. V ta namen bo v letu 2025 posajenih več kot 5000 novih grmovnic, pokrovnih in trajnic, ki bodo prispevale k bolj urejenemu in prijaznemu mestnemu okolju.

Mesto sledi trajnostnemu razvoju

S pridobitvijo naziva svetovno mesto dreves se Maribor postavlja ob bok

mestom, kot so New York, San Francisco, Toronto in Milano, ki so prav tako prepoznana po svoji sistematični skrbi za urbano drevje in trajnostni razvoj. Poleg tega raziskave kažejo, da imajo nekatera mesta izjemno gostoto dreves – na primer Sydney in Vancouver, ki imata okoli 25,9-odstotno pokritost z drevesi, ter Frankfurt, kjer drevesa prekrivajo 21,5 odstotka mestne površine. Maribor se s svojo zavezanostjo k ohranjanju urbanega drevja in trajnostnemu razvoju zdaj uvršča med ta vodilna mesta, kar potrjuje predanost lokalne skupnosti izboljšanju kakovosti življenja svojih prebivalcev in ohranjanju naravnega okolja.

Pridobitev naziva svetovno mesto dreves je pomemben korak v prizadevanjih za trajnostni razvoj in še ena potrditev, da Maribor s svojo zeleno vizijo postavlja visoke standarde na področju urejanja urbanega prostora. Mesto s tem ne pridobiva zgolj mednarodnega priznanja, temveč tudi jasno potrjuje svojo zavezanost k oblikovanju kakovostnega, zelenega in trajnostnega življenjskega okolja za sedanje in prihodnje generacije.

Poudarjen pomen urbanega drevja

Na javnih mestnih površinah v Mariboru raste približno 13.000 dreves, ki so ključni element mestne podobe in ekološkega ravnovesja. Mesto vsako leto organizira dogodke za ozaveščanje prebivalcev o pomenu mestnega drevja ter spodbuja sodelovanje občanov pri skrbi za zelene površine. S tem se krepi občutek odgovornosti za okolje in poudarja pomen urbanega drevja v sodobnih mestih.

Nadaljujemo uspešen projekt urbanega čebelarjenja

Projekt se kot zgled dobre prakse lahko širi še na druga podjetja v mestu, v sosednje občine znotraj regije in druga slovenska mesta

Pred nami je **svetovni dan čebel, 20. maj**, ki ga obeležujemo z namenom širjenja ozaveščenosti o pomenu čebel za ekosisteme in človeštvo. Čebele so ključne opraševalke s pomembno vlogo pri proizvodnji hrane, saj pripomorejo k opraševanju številnih rastlin. Svetovni dan čebel nas opozarja na potrebo po ukrepih za njihovo zaščito in ohranitev ter spodbujanju trajnostne kmetijske prakse. Razvoju urbanega čebelarjenja in sajenju medovitih rastlin se aktivno posvečamo tudi v Mariboru.

Postavljenih prvih šest čebelnjakov

Na površinah podjetij Javnega holdinga Maribor in Mestne občine Maribor je v letu 2024 zaživelo šest čebelnjakov v sklopu projekta **Urbano sonaravno čebelarjenje v mestu Maribor**. Za čebelnjake skrbi mestni čebelar Maks Selinšek, ki je s svojimi pomočniki iz Čebelarkega društva Maribor – mesto že pridelal prvo količino protokolar-

nega mariborskega medu. Projekt se nadaljuje tudi v letu 2025, ko so obeti spodbudni.

Mestne čebele so celo bolj zdrave, dolgožive in medonosne od podeželskih

MO Maribor in JHMB se zavedata, da so pomembne razvojne prioritete mest – tudi v duhu prilagajanja podnebnim spremembam – ozelenjevanje mestnih jeder, skrb za biodiverzitetu, spodbujanje zdravega načina življenja in samooskrba. Ob tem stopa v ospredje tudi informiranje širše javnosti o pomembnosti čebel za preživetje in obstoj celotnega ekosistema. Obsežna francoska raziskava je dokazala, da so mestne čebele celo bolj zdrave, dolgožive in medonosne od podeželskih sestic, kar pripisujejo biotski pestrosti, prehranski raznolikosti in odsotnosti pesticidov.

Tako je MO Maribor skupaj s podjetji Skupine JHMB pristopila k vzpostavitvi urbanih čebelnjakov v našem mestu. Pobudnik pilotnega projekta Urbano sonaravno čebelarjenje v mestu Maribor je podjetje Mestne nepremičnine, ki si v sodelovanju s čebelarstvom društva prizadeva za promocijo slovenskega medu na mariborskih tržnicah, v vrtcih in šolah ter izvaja številne aktivnosti ozaveščanja o pomenu čebel in čebelarstva pri nas.

Enotno upravljanje sistema panjev

Meje urbanega čebelarjenja so načrtovane znotraj mestnega območja, na dvorišču zgradbe MO Maribor in na zemljiščih podjetij Skupine JHMB. Podjetja in MO Maribor so poskrbela za nakup AŽ nakladalnih panjev, lastnik čebelje družine pa je ČD Maribor – mesto, ki je prevzelo tudi čebelarjenje, skladno s Smernicami za upravljanje z mestnimi čebelnjaki v Mariboru. S projektom je vzpostavljeno enotno upravljanje sistema panjev, prav tako enotna skrb za hranjenje čebel, izvajanje zaščitnih ukrepov proti boleznim, točenje medu po pravilih HACCAP ter druge skupne

aktivnosti. Projekt je zasnovan tako, da se kot zgled dobre prakse lahko širi še na druga podjetja v mestu, v sosednje občine znotraj regije in druga slovenska mesta. Veseli smo, da se nam je že pridružilo farmacevtsko podjetje Marifarm, ki je na svojo prečudovito zeleno streho postavilo panj že v letu 2024, letos pa načrtujejo novega.

Bližje članstvu v evropski organizaciji

Urbano čebelarjenje v Mariboru nam bo omogočilo članstvo v Evropski organizaciji čebelarstvih mest urbanega čebelarjenja, Bee path Cities network.

Razvoju urbanega čebelarjenja in sajenju medovitih rastlin se aktivno posvečamo tudi v Mariboru. Foto: JHMB

Dogovori z MO Ljubljana, ki je članica te mreže, že tečejo in s širjenjem čebelnjakov v okviru pilotnega projekta bo Maribor le še korak bližje članstvu.

Eden izmed pomembnih ukrepov v skrbi za čebele in druge opraševalce je, da jim zagotovimo zdravo življenjsko okolje z veliko bogate paše, kar dosežemo s kasnejšo košnjo. MO Maribor se tega ukrepa poslužuje vse od leta 2022 pod okriljem Skupne službe varstva okolja, Skupne občinske uprave Maribor na javnih občinskih zelenih površinah in zunanjih površinah nekaterih kulturnih zavodov, 14 osnovnih šol in štirih vrtcev s skupno 19 enotami. Na teh lokacijah na skupno okrog 9000 m² površin je bilo nameščenih približno 60 informativnih tablic, ki mimo- doče obveščajo o razlogu za kasnejšo košnjo trave.

Čebele urbanih panjev v dobri kondiciji

Nadaljevanja urbanega sonaravnega čebelarjenja se lotevamo z optimizmom, saj je mestni čebelar Maks Selinšek pri prvem letnem pregledu ugotovil, da so vsi panji preživeli zimo. Čebelje družine so v dobri kondiciji in je že vidna zalega, kar pomeni, da bomo imeli kmalu veliko število mladih čebel. Opravljeni so bili pregled, zdravljenje in zimsko hranjenje, to pa bo zagotovilo številne in zdrave družine. Želimo, da bi vreme omogočalo obilno cvetenje, ki nam bo prineslo veliko medu. Naj medi!

Dodatni cilji so še:

- razširiti urbano čebelarjenje na območju mesta in zagotoviti zdrav urbani med,
- izobraževati sodelavce Skupine JHMB, meščane ter otroke v vrtcih in šolah o pomenu čebel v mestih,
- povezovati javne in zasebne čebelnjake z namenom spremljanja življenja in razvoja čebel v mestu,
- nameniti več pozornosti izobraževanju in uspešnemu zatiranju razvoja boleznih čebel.

Urbana prenova

Urbana prenova ali urbana regeneracija je pojem, ki se nanaša na razvojne ukrepe in programe, namenjene nadgradnji propadajočih urbanih območij

Mag. Tomaž Kancler

Sprejeti Občinski prostorski načrt (OPN) je v različnih delih mesta uvedel dvoje novih posegov, ki jih urbanistično načrtovanje pozna v primerljivih evropskih mestih. To sta urbana regeneracija in zgoščevanje mesta. Povezujeta vizije in izvedbo, namenjena sta reševanju večplastnih problemov v zapostavljenih mestnih območjih. Ciljata na izboljšave gospodarskih, fizičnih, socialnih in okoljskih razmer, tudi "integracije" in "socialne vključenosti". Gre torej za program ponovne oživitve posamičnih degradiranih mestnih območij, tako imenovanih sivih con, ki omogoča posege v korist novih stanovanj, poslovnih objektov in drugih razvojnih potencialov.

Občinski prostorski načrt naj bo dinamična platforma

Mesta so bila v preteklosti pogosto preoblikovana z zakonitostmi coniranja, prometnimi sistemi, gradnjo javnih stanovanj in objektov družbenih dejavnosti. Te spremembe so bile namenjene prilagoditvi naraščajočega prebivalstva in izboljšanju življenjskih razmer, vendar so pogosto vodile tudi do razselitve skupnosti in demografskih sprememb. Stalen proces preoblikovanja urbanih območij kljub temu ni bil vedno uspešen. Tudi razvoj gospodarstva in industrije je lahko vodil k degradacijam. Včasih ne zadošča le izboljšanje in zamenjava ene stavbe, govorimo o celih stanovanjskih soseskah.

Zato želimo, da postane novi OPN dinamična platforma za širši dialog o nujnih arhitekturnih in urbanističnih izzivih. Bo jedrnata in bo spodbuja-

la osredotočene razprave, izmenjavo znanja in medsektorsko sodelovanje pri oblikovanju prihodnosti mesta.

Gre za program ponovne oživitve posamičnih degradiranih mestnih območij

Stroka vse bolj prepoznava programe urbane prenove, ki vključujejo tudi tako imenovane "kulturne podjetnike", posameznike in organizacije, ki združujejo kulturne in gospodarske pobude za preoblikovanje mestnih prostorov. Pogosto sodelujejo z odločevalci in zasebniki, ko preurejajo prazna zemljišča in objekte v dinamične javne prostore, kulturna prizorišča in podobno. Pobude teh "Culturepreneurjev" so zasnovane tako, da premostijo vrzel med potrebami prebivalcev in lokalno oblastjo ter spodbujajo inovativne rešitve.

Glavni cilj je ponovni razvoj

Mesta pristopajo k urbani prenovi skladno s svojimi sredstvi. Glavni cilj je ponovni razvoj, doseže se z "očiščenjem" in ponovno gradnjo struktur, ki so same po sebi dotrajane ali zastarele ali pa so razporejene na nezadovoljiv način. Gre za način sanacije zgradb, ki so se poslabšale ali izgubile svoje pr-

Werksviertel-Mitte, zglede prenove industrijskih zgradb
Foto: Tomaž Kancler

vočne funkcije. Drugi vidik pa vključuje ponovno uporabo zemljišča za nove namene, tudi ohranjanje funkcije in kakovosti območja. Takšni posegi nas čakajo na območju nekdanjega MTT-ja v Melju pa TVT-ja na Studencih in še kje.

Prenova lahko vrne družbi premalo izkoriščene priložnosti, poveča blaginjo mesta in kakovost življenja. Pobude za prenavo so zapletene, dolgotrajne in tvegajo tudi tako imenovano gentrifikacijo zasebnega prostora ali pa privatizacijo javnega. Projekti prenove so opozorili na različne učinke tega. Prizadevanja sicer prinesejo gospodarske in infrastrukturne izboljšave, lahko pa izpodrinejo dolgoletne skupnosti. Zato obravnavanje teh izzivov zahteva premišljene in pravične razvojne strategije.

Na najosnovnejši ravni se gentrifikacija zgodi, ko soseske prejmejo nenaden pritek naložb in sprememb v grajeno okolje. Te lahko vključujejo večjo prisotnost novih podjetij in

novih stanovanj. To v kratkem času povzroči naraščanje vrednosti nepremičnin. Naraščajoči življenjski stroški pa naredijo bivanje dostopno le omejenim slojem družbe, zato se pogosto prvotni prebivalci soseske razselijo.

Tehtanje med varovanjem in razvojem

MOM si prizadeva za urbano regeneracijo, ki zagotavlja cenovno dostopnost, dostop do storitev in sodelovanje prebivalcev pri spodbujanju gospodarskega razvoja. Pazimo tudi, da ti posegi zmanjšujejo vplive na okolje. To lahko dosežemo le z vključevanjem arhitektov, urbanistov, prometnikov, preostalih oblikovalcev politik in vodilnih v industriji, ki uvajajo ključne spremembe, potrebne za zagotovitev trajnostnega urbanega razvoja, socialne vključenosti in podpore financiranju urbanih projektov.

Pri pritiskih urbane prenove se zavedamo tudi izzivov ohranjanja historičnega gradbenega tkiva. Tudi za urbano regeneracijo in zgoščevanje mesta sta ocena in ohranjanje zgodovinske in kulturne dediščine priložnost. Vendar tukaj pogosto naletimo na težave, ko varovalni režimi temu ne sledijo argumentirano. Zato smo pri urbanem napredku omejeni z ohranjanjem in varovanjem. Kako pa se spopadati s takšnim "konfliktom interesov"? Krmarjenje med njimi namreč ponuja tudi priložnost za učenje iz prednosti zgodovinskih sosesk z interakcijo nove skupnosti. Pri vlečenju vrvi med spomeniškim varstvom in urbanim razvojem je namreč ključno ravnotežje, ki ga znova in znova preizkušamo z zgodnjo vključitvijo deležnikov. A tudi ti morajo razumeti perspektive sodobnih zahtev urbanega razvoja v primerjavi z vrednostjo ohranjanja.

Mesta pristopajo k urbani prenovi skladno s svojimi sredstvi

Katera pa so razpoložljiva orodja in strategije uspešnih prizadevanj dialoga med varovanjem in razvojnimi projekti, ki so naleteli na težave? Utemeljen dialog. Z vidika urbanističnega načrtovanja pa prav konkretni primeri zagotavljajo dragocen vpogled v ravnotežje med preteklostjo in prihodnostjo. Tudi zato MOM vedno daje prednost preglednim postopkom odločanja, ki sicer upoštevajo kulturološki pomen, a moramo zagovarjati prihodnji razvoj mesta.

Primer iz tujine

Werksviertel-Mitte na Münchenski Vzhodni železniški postaji je izjemno mestno okrožje nekdanjega tovarniškega območja, z veliko prostora za ustvarjalnost, glasbo, umetnost, družbeno angažiranost, šport, zabavo, hrano, pijačo in ples, prostori za nove ideje in trajnostne projekte prihodnosti.

Nekdanje tovarniško območje zdaj ponuja prostor za ustvarjalnost. Foto: Tomaž Kancler

Poleg prenovljenih stavb so nastale tudi novogradnje. Foto: Tomaž Kancler

Namestitev fotovoltaične elektrarne pomeni učinkovitejšo rabo obnovljivih virov energije. Foto: MOM

Trajnostna energetska prihodnost mesta

Energetski preboj Mestne občine Maribor je rezultat celovitega pristopa k uvajanju obnovljivih virov energije in trajnostnih rešitev

Andraž Mlaker

Mestna občina Maribor v zadnjih letih intenzivno vpliva v trajnostne energetske rešitve, ki predstavljajo ključni korak k zmanjšanju ogljičnega odtisa in povečanju energetske neodvisnosti. Projekti, kot so optimizacija javne razsvetljave, prestrukturiranje daljinskega ogrevanja, elektrifikacija mestnega prometa, izgradnja sončne elektrarne ter izkoriščanje odvečne toplote, kažejo na prebojno vizijo mesta v smeri zelene prihodnosti.

Optimizacija javne razsvetljave

V letu 2024 je Mestna občina Maribor izmerila skupno porabo energije za javno razsvetlavo v višini 6.064,06 MWh, pri čemer sta bila januar in december meseca z najvišjo porabo. S sistemskimi izboljšavami in optimizacijo priključne moči, ki se bo zaključila do junija 2025, bodo dosegli ocenjene prihranke v višini 81.887,59 evra. Ti ukrepi bodo prispevali k večji energetske učinkovitosti in zmanjšanju stroškov vzdrževanja.

Občinska strategija predvideva tudi nadaljnjo digitalizacijo upravljanja razsvetljave, pri čemer bodo uporabljeni pametni senzorji za zaznavanje gibanja in prilagajanje intenzivnosti osvetlitve. Z uvajanjem LED-svetilk na ključnih mestih bo dodatno zmanjšana poraba energije.

Postavitev naprav za izrabo sončne energije - fotovoltaika

V okviru programa Javni razpis za sofinanciranje izgradnje novih naprav za proizvodnjo električne energije iz sončne energije na javnih stavbah in parkiriščih (NOO – SE OVE 2024) se je MO Maribor uspešno prijavila na razpis za sofinanciranje izgradnje novih sončnih elektrarn na javnih stavbah in parkiriščih, s ciljem večje energetske samooskrbe in zmanjšanja ogljičnega odtisa.

V prvem sklopu projekta smo na 20 javnih objektih namestili fotovoltaične elektrarne s skupno močjo 401,40 kWp. To pomeni učinkovitejšo rabo obnovljivih virov energije ter možnost neto obračuna porabljene in proizvedene elektrike. Skupna vrednost investicije znaša 397.232 evrov (z DDV). Poleg tega smo izvedli tudi javno naročilo za osem do-

datnih javnih objektov, kjer bo skupna inštalirana moč elektrarn dosegla kar 1.015,85 kWp. Vrednost investicije v tem sklopu znaša 788.862 evrov (z DDV).

Oba sklopa sta bila uspešno podprta s subvencijo iz programa NOO – SE OVE 2024, kar omogoča hitrejšo in učinkovitejšo izvedbo projekta.

Projekti kažejo na vizijo v smeri zelene prihodnosti

V prvem sklopu so bili s sončnimi elektrarnami opremljeni Vrtec Borisa Pečeta Maribor - Enota Tomšičeva, Vrtec Jožice Flander - Enota Focheva in Enota Razvanje, Vrtec Jadvige Golež Maribor - Enota Ob gozdu in Enota Cesta zmage, Vrtec Tezno Maribor - Enota Mehurčki in Enota Pedenjped, Vrtec Studenci Maribor - Enota Limbuš, Enota Iztokova, Enota Pekre, Enota Radvanje in Enota Poljane, Vrtec Pobrežje Maribor - Enota Mojca in Enota Ob gozdu, Vrtec Borisa Pečeta Maribor - Enota Košaki ter MČ Tabor, MČ Tezno in MČ Studenci.

V drugem sklopu smo s sončnimi elektrarnami opremlili Ledno dvorano, OŠ Angela Besednjaka, OŠ Draga Kobala, OŠ Franca Rozmana - Staneta, OŠ Franceta Prešerna, OŠ Kamnica, OŠ Martina Konšaka in OŠ Toneta Čufarja. Z izvedbo tega ambicioznega projekta bo Mestna občina Maribor bistveno povečala energetske učinkovitosti javnih stavb, zmanjšala emisije CO₂ in postavila nov mejnik v prehodu na obnovljive vire energije.

S tem korakom mesto vzpostavlja tudi prvo energetske skupnosti, ki bo podlaga za kasnejše širitve skupnosti z namenom lastne porabe proizvedene električne energije in maksimalno optimizacijo procesa distribucije med posameznimi porabniki v lasti Mestne občine Maribor.

Energetske obnove javnih objektov MO Maribor po modelu javno-zasebnega partnerstva

Osnovni namen in cilj investicije v energetske obnove javnih stavb v lasti MO Maribor je implementacija potrebnih ukrepov za celovito energet-

ske sanacijo obstoječih objektov v lasti občine, z namenom funkcionalnega izboljšanja in povečanja energetske učinkovitosti ter zmanjšanja stroškov energije in vzdrževanja oziroma upravljanja. Ob tem izvedba energetskih obnov prispeva tudi k zmanjšanju emisij CO₂. Investicija se nanaša na posege v obnovo ovoj stavbe in zunanega stavbnega pohištva, za sanacijo kotlovnice in ogrevalnih sistemov ter za sanacijo notranje razsvetljave, predvsem na osnovnih šolah in vrtcih.

Na podlagi izdelane investicijske dokumentacije in študije izvedljivosti se je kot optimalna izkazala izvedba investicije z javno-zasebnim partnerstvom, pri čemer bo investicija financirana iz sredstev proračuna MO Maribor, sredstev kohezije ter sredstev zasebnega partnerja. Vrednost investicijskih ukrepov (brez sončnih elektrarn) za 22 objektov je bila ocenjena na cca. 13 mio. evrov brez DDV. Razmerje med javnim in zasebnim partnerjem je običajno 49:51. Sofinanciranje ministrstva je predvideno do 49 odstotkov upravičenih stroškov investicije.

V letu 2024 je občina podelila priznanje sposobnosti kandidatu Petrol d.d., ki se je skupaj s partnerji uspešno prijavil na javni razpis za izvedbo energetskih obnov po modelu JZP. V prvem polletju 2025 je v teku faza konkurenčnih dialogov, skozi katero bo zasebni partner pripravil projektne rešitve, končni nabor investicijskih ukrepov in natančnejšo oceno vrednosti izvedbe ter oddal celovito ponudbo za izvajanje vseh investicijskih ukrepov ter za stroške upravljanja in model financiranja. Ena ključnih značilnosti energetskega pogodbeništvaja je namreč ravno v tem, da se investicija v izvedbo potrebnih ukrepov povrne skozi bodoče prihranke porabe energije, ki so posledice izvedenih ukrepov. To pomeni, da je koncesionar upravičen do plačil za opravljene storitve zmanjšane porabe energije le tedaj, ko so dejanski prihranki doseženi.

Prestrukturiranje daljinskega ogrevanja

Energetika Maribor izvaja dva ključna projekta za uvedbo obnovljivih virov energije v sistem daljinskega ogrevanja. Nova kotlovnica na lesno biomaso na Jadranski cesti bo zagotavljala 5 MW toplotne energije in povečala delež

obnovljivih virov energije v strukturi proizvodnje za dodatnih 13 odstotkov. Projekt je sofinanciran z 1,3 milijona evrov nepovratnih sredstev in bo končan do aprila 2025. Podoben projekt bo izveden tudi na lokaciji Melje, kjer bo dodaten hranilnik toplote povečal zanesljivost oskrbe. Skupaj bosta kotlovnici prispevali k zmanjšanju odvisnosti od fosilnih goriv ter povečanju trajnostne oskrbe s toploto.

V prihodnje se načrtuje tudi posodobitev izolacije toplotnega sistema, kar bo zmanjšalo toplotne izgube in povečalo učinkovitost distribucije toplote. Sodobne merilne tehnologije bodo omogočile natančno spremljanje porabe in optimizacijo delovanja sistema.

Kot pomemben okoljski in energetskega projekta izpostavljam obrat za termično izrabo odpadkov, ki je v zaključni fazi umeščanja v prostor (OPPN) in predstavlja pomemben korak k učinkovitemu ravnanju z odpadki, ki jih ni mogoče nadalje reciklirati ali kako drugače obdelati. Vzpostavitev obrata predvideva tudi pocenitev stroškov daljinskega ogrevanja, ki ga upravlja Energetika Maribor.

Elektrifikacija mestnega potniškega prometa

V letu 2024 so električni avtobusi v Mariboru porabili 355.491,93 kWh energije in prevozili 355.759 km. Največja polnilna lokacija je bila Polnilnica Mlinska, ki je prenesla 47,9 odstotka celotne energije za avtobuse. Povprečna poraba električnih avtobusov znaša 1 kWh/km, kar kaže na njihovo energetske učinkovitost.

S povečanjem uporabe električnih avtobusov Maribor zmanjšuje odvisnost od fosilnih goriv in zmanjšuje emisije v mestnem okolju.

Poleg elektrifikacije voznega parka se v mestnem prometu načrtuje tudi izboljšanje prometne infrastrukture z uvajanjem pametnih semaforjev in prilagodljivih voznih pasov, ki bodo zmanjšali zastoje in posledično izboljšali energetske učinkovitost celotnega sistema mobilnosti.

Postavitev polnilne infrastrukture za e-vozila

V sklopu obsežne elektrifikacije voznega parka javnega potniškega prometa in povečanja potreb po zagotavljanju dodatnih polnilnih mest za električna vozila se predvideva tudi širitev polnilne infrastrukture za e-vozila. Kot prvi ukrep se predvideva postavitev novih hitrih polnilnic za e-buse na območju glavne avtobusne postaje, na območju delavnice v Melju 2 x 150 kW (za 4 e-buse) in na Jadranski cesti 5 x do 300 kW, kjer je predvidena polnilna infrastruktura z možnostjo polnjenja neposredno proizvedene električne energije na lokaciji družbe Energetika Maribor. Sistem bo tako omogočal bistveno nižje stroške polnjenja e-vozil, saj bodo na lokaciji odpadli stroški omrežne distribucijskega omrežja. V sklopu navedenih projektov je predvidena postavitev skupno osmih polnilnic za e-buse, sočasno pa bodo na Jadranski cesti postavljene hitre polnilnice za osebna vozila v kombinaciji z napravami za proizvodnjo električne energije iz sončne energije.

S tem korakom mesto vzpostavlja tudi prvo energetske skupnosti. Foto: MOM

Izgradnja sončne elektrarne Dogoše

Mestna občina Maribor in Energetika Maribor načrtujeta izgradnjo sončne elektrarne na zaprtem odlagališču odpadkov Dogoše. Elektrarna s kapaciteto 3 MW bo omogočila letno proizvodnjo 3,6 GWh čiste električne energije. Poleg energetske proizvodnje bo projekt vključeval polnilnice za električna vozila in možnost kasnejše uporabe elektrolizerja za proizvodnjo zelenega vodika. S tem Maribor utrjuje svojo pot k energetske samozadostnosti in zmanjšanju emisij toplogrednih plinov.

Pri tem projektu se predvideva tudi možnost hranjenja presežne energije s pomočjo baterijskih sistemov, ki bi omogočili bolj uravnoteženo rabo obnovljivih virov in stabilno oskrbo v obdobjih zmanjšane sončne osvetlitve.

V teku je tudi pilotni projekt sanacije degradiranega odlagališča nenevarnih odpadkov na Pobrežju, ki ga izvaja družba Dravske elektrarne Maribor (DEM) in se izvedbeno že planira v letu 2025, zaključek projekta pa je predviden v letu 2026. Projekt predvideva rekultivacijo degradiranih površin, sanacijske ukrepe na področju odvajanja padavinskih vod in s tem izboljšanje negativnih vplivov na podtalne vode, kar bo doseženo s postavitvijo fotovoltaične elektrarne, ki bo sočasno zagotavljala kontrolirano odvajanje meteornih vod.

Izkoriščanje odvečne toplote superračunalnika

Na lokaciji DEM se predvideva postavitvev superračunalnika in podatkovnega centra Arnes, ki bo proizvajal 4,5 MW odvečne toplote. Ta toplota se bo z uporabo toplotnih črpalk vključila v sistem daljinskega ogrevanja. Projekt sledi evropskim smernicam za učinkovito rabo energije in bo omogočil nadaljnjo optimizacijo energetske infrastrukture v mestu.

Mesto postavlja temelje za nizkoogljično prihodnost

Vključitev te odvečne toplote v sistem bo dodatno zmanjšala potrebo po uporabi fosilnih goriv in izboljšala energetske bilanco mesta. Načrtuje se tudi vzpostavitev sistema za rekupe racijo toplote, ki bo omogočal še večjo učinkovitost izrabe tega vira. Mesto bo s tem projektom sledilo dobrim praksam večjih mest in uporabljalo odvečno toploto za dopolnjevanje energetskih potreb mesta.

Zaključek

Energetski preboj Mestne občine Maribor je rezultat celovitega pristopa k uvajanju obnovljivih virov energije in trajnostnih rešitev. Z investicijami v energetske učinkovitost, elektrifikacijo prometa, uporabo sončne energije in optimizacijo daljinskega ogrevanja mesto postavlja temelje za nizkoogljično prihodnost. Ti ukrepi ne zagotavljajo le okoljske trajnosti, temveč tudi gospodarske prednosti, saj zmanjšujejo stroške energije in povečujejo energetske neodvisnost Maribora.

V prihodnjih letih se pričakuje nadaljnji razvoj projektov, ki bodo še dodatno utrdili trajnostno vizijo mesta. Poleg že obstoječih projektov so v načrtu tudi nadaljnje širitve omrežja daljinskega ogrevanja, uvedba dodatnih fotonapetostnih sistemov ter raziskave na področju shranjevanja energije in pametnih energetskih omrežij, ki bodo omogočale še učinkovitejšo rabo obnovljivih virov.

Mestne četrti in krajevne skupnosti – vez med občino in občani

Mestna občina Maribor je razdeljena na enajst mestnih četrti in šest krajevnih skupnosti, ki so podaljšana roka občine in vez med občino in občani

Lidija Ferk

Maribor ni le mesto, je mreža skupnosti, ki nastajajo v njegovih posameznih predelih. Ena od oblik, kjer se tvorijo skupnosti prebivalcev, so formalno organizirani ožji deli – mestne četrti (MČ) in krajevne skupnosti (KS) kot "podaljšana roka" občine. MČ in KS so ustanovljene s Statutom Mestne občine Maribor kot oblika notranje teritorialne členitve na ožje dele občine.

Kot pove že ime, so mestne četrti organizirane v urbanih predelih občine, v mestu, ki je razdeljeno na enajst četrti: Center, Ivan Cankar, Koroska vrata, Magdalena, Tabor, Nova vas, Radvanje, Studenci, Pobrežje, Tezno ter Brezje-Dogoše-Zrkovci. Krajevne skupnosti so organizirane v primestnih naseljih s središči v Limbušu, Pekrah, Razvanju, Bresternici (KS Bresternica-Gaj), Kamnici in Malečniku (KS Malečnik-Ruperče). Skupno imamo v Mariboru 33 naselij in sedemnajst ožjih delov, med katerimi je vsak nekoliko drugačen, "zgodba zase" s svojimi posebnostmi in potrebami.

Največje Pobrežje, najmanjše Razvanje

Najštevilnejša je Mestna četrt Pobrežje, ki šteje prek 12.500 prebivalcev. Sledita ji Tezno in Tabor z nekaj več kot 10.000 prebivalci. Najmanj prebivalcev živi na območjih krajevnih skupnosti Razvanje (dobrih 1300) in Bresternica-Gaj (nekaj manj kot 1900). Slednja je hkrati največja po površini, saj obsega njeno območje dobrih 31 tisoč kvadratnih metrov, medtem ko najmanjši mestni četrti – Magdalena in Nova vas – merita le dober kvadratni kilometer. Povprečna starost je najnižja na Studencih (43,3) in najvišja v Novi vasi (49,9).

V starem družbeno-političnem sistemu, pred letom 1994, so bile krajevne skupnosti nekakšne "majhne občine", ki so samostojno upravljale lokalne zadeve, kot so urejanje cest, gradnja kanalizacije ali gradnja telekomunikacijske infrastrukture. Danes je njihova vloga drugačna, predvsem so pomembne za povezovanje občine in občanov ter za njihovo sodelovanje pri

pripravi projektov in ukrepov, ki se nanašajo na njihovo območje.

Na mestnih četrtih in krajevnih skupnostih – v vsaki dela po en referent, ki je uslužbenec občine – lahko občani predvsem pridobivajo informacije o aktivnostih, vlaganjih in drugih projektih, ki jih načrtuje občina, podajo pripombe in predloge pa tudi urejajo nekatere zadeve, ki so v domeni ožjega dela. Krajevne skupnosti Limbuš, Pekre, Razvanje, Kamnica, Bresternica-Gaj in Malečnik-Ruperče tako še vedno upravljajo krajevna pokopališča, zato lahko tam občani urejajo zadeve, ki so vezane na najem grobnih mest in pogrebe. Krajevne skupnosti in mestne četrti tudi vzdržujejo nekategorizirane ceste na občinskih zemljiščih in upravljajo občinske objekte, finančna sredstva za te naloge pa se večinoma zagotavljajo v občinskem proračunu, prav tako za izvajanje različnih lokalnih aktivnosti in dogodkov.

V svetih MČ in KS bi si želeli več mladih

Organi ožjih delov so sveti, sestavljeni iz občanov, izvoljenih na lokalnih volitvah, ki pa nimajo enake vloge kot mestni svet; predvsem se razlikujejo v tem, da sveti v MČ in KS ne sprejemajo odločitev, ki bi bile zavezujoče za občino.

Strategija razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti

Mestne četrti in krajevne skupnosti so v sodobni ureditvi lokalne samouprave ključne za uresničevanje participacije prebivalcev na lokalni ravni. V pripravi je Strategija razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor, s katero bo občina zastavila sodobno ureditev svojih ožjih delov v skladu z zakonodajo ter jasno opredelila njihove naloge, da bodo lahko še bolj učinkoviti v izvajanju participacije občanov. To je pomembno predvsem v najbolj urbanih predelih, kjer so skupnosti manj močne kot na podeželju, bistveno manj je tudi vključevanja prebivalstva v urejanje javnih zadev.

Za kvalitetno življenje v posameznih delih občine so zelo pomembni tudi ustrezni prostori, v katerih se lahko izvajajo različne aktivnosti in dogodki za občane, zato je v srednje- in dolgoročnem prostorskem načrtovanju občine upoštevana tudi potreba po urbanih središčih, ki bi jih morali imeti vsi, posebno pa bolj odročni predeli mesta.

V aktivnosti v okviru MČ in KS ter v podajanje pobud za urejanje javnih zadev se lahko vključi vsak občan – s sodelovanjem v društvenih, kulturnih in družabnih aktivnostih MČ in KS, s podajanjem pobud preko ožjih delov ali neposredno občini, z vključevanjem v javne razprave in posvetovanja (na primer forumi, zbori občanov) ter, seveda, s kandidiranjem v svete MČ in KS. Tam bi si želeli predvsem več mladih, saj lahko v procese načrtovanja in odločanja o skupnih zadevah prinesejo sveže in inovativne poglede in ideje.

Mestne četrti so pomembne za povezovanje občine in občanov ter za njihovo sodelovanje pri pripravi projektov in ukrepov. Foto: Klemen Konrad

Pripravljamo Strategijo razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti

Samo Peter Medved, podžupan Mestne občine Maribor

poštovani občani in občanke.

Mestna občina Maribor se loteva priprave Strategije razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti, ki jo želi še letos sprejeti na Mestnem svetu. Ta strateški dokument je rezultat temeljitega dela in sodelovanja med različnimi deležniki, vključno z občinsko upravo, mestnimi četrtmi, krajevnimi skupnostmi in številnimi strokovnjaki.

Zakaj je ta strategija pomembna?

Strategija je ključnega pomena za prihodnji razvoj našega mesta. Namenjena je izboljšanju kakovosti življenja v vseh delih Maribora, v urbanih in primestnih območjih. Z njo želimo zagotoviti, da bodo vse mestne četrti in krajevne skupnosti imele enake možnosti za razvoj in dostop do javnih storitev. Prav tako želimo okrepiti participacijo občanov pri oblikovanju in sprejemanju odločitev, ki vplivajo na njihovo okolje.

Skupaj lahko ustvarimo Maribor, ki bo prijazen, povezan in uspešen za vse generacije

Kaj prinaša strategija?

Strategija prinaša vrsto ukrepov in ciljev, ki bodo pripomogli k boljši organiziranosti in delovanju mestnih četrti in krajevnih skupnosti. Med ključnimi poudarki so krepitev participacije občanov, razvoj skupnostnih prostorov, učinkovito upravljanje, pravna ureditev statusa MČ in KS.

Kako bomo to dosegli?

Za doseg ciljev bomo vzpostavili jasne smernice in akcijske načrte s konkretnimi ukrepi in časovnicami. Sodelovali bomo z nevladnimi organizacijami, strokovnjaki in zainteresirano javnostjo, pri čemer se mariborska občina zavezuje k učinkovitemu odzivanju na potrebe prebivalcev. Razvoj posameznih delov občine bo povečal njen celotni razvojni potencial.

Strategija bo podlaga za prilagoditev statuta občine in odloka o njihovem delovanju, s ciljem boljše opredelitve nalog in odgovornosti. Spremembe bodo prilagojene sodobnim izzivom in potrebam lokalne skupnosti. Sama strategija ne daje in ne odvzema ničesar, definira pa teme, ki bi jih bilo potrebno obravnavati in kasneje definirati v novem statutu Mestne občine Maribor, kar bo naloga novega sklica Mestnega sveta koncem leta 2026.

Vaša vloga, spoštovani občani in občanke, je pri tem izjemno pomembna. Želimo, da se aktivno vključite v procese odločanja, podajate svoje predloge in mnenja ter sodelujete pri oblikovanju prihodnosti našega mesta. Skupaj lahko ustvarimo Maribor, ki bo prijazen, povezan in uspešen za vse generacije.

Čistilna akcija – Moji odpadki, moja skrb 2025

Vsak par rok šteje, zato vabimo vse prebivalce, da se nam pridružite in prispevate k lepšemu mestu!

Urška Korošec

Mestna občina Maribor skupaj z Javnim holdingom Maribor že sedmo leto zapored organizira veliko čistilno akcijo pod sloganom Moji odpadki, moja skrb, v kateri stopimo skupaj in poskrbimo za čisto in urejeno okolje. Letošnja čistilna akcija se je začela z 22. marcem, ko je potekala 33. Mednarodna ekološka akcija Drava 2025 – Ni nam vseeno! Potapljaškega društva Maribor, v kateri vsako leto očistijo reko Dravo. Zaključila se bo 22. aprila, ko bodo mariborske osnovne šole v razstavnem salonu na Trgu Leona Štuklja 2 na ogled postavile skulpture in umetnine, narejene iz zbranih smeti v čistilnih akcijah.

V čistilni akciji bodo sodelovale mariborske mestne četrti in krajevne skupnosti, mariborske osnovne šole in vrtci. Sodelovali bodo tudi v invalidskem podjetju Ozara, kjer bodo sodelovali uporabniki programa socialne vključenosti, ki je del invalidskega

Utrinek z lanske čistilne akcije
Foto: Marko Pigac

podjetja, in društvo TOTI DCA. Skupna čistilna akcija vseh prebivalcev mariborske občine bo potekala v soboto, 5. aprila, v mestnih četrtih in krajevnih skupnostih levega brega reke Drave ter na Studencih in v soboto, 12. aprila, v mestnih četrtih in krajevnih skupnostih na desnem bregu. Začetek čistilne akcije je ob 9. uri na sedežih mestnih četrti ali krajevnih skupnosti. Sodelovanje v čistilni akciji ni le priložnost za izboljšanje okolja, temveč tudi za druženje, sklepanje novih poznanstev in skupno ustvarjanje pozitivnih sprememb. S svojimi dejanji kažemo odgovornost do narave in prihodnjih generacij.

Pomembni datumi za varovanje okolja

- 21. 3. mednarodni dan gozdov
- 22. 3. svetovni dan voda
- 4. 4. svetovni dan zapuščenih živali
- 5. 4. dan za spremembe
- 22. 4. svetovni dan zemlje
- 22. 4. odprtje razstave osnovnih šol
- 27. 4. dan dreves

Število odpadkov v Dravi se zmanjšuje

V soboto, 22. marca, je v Mariboru potekala že 33. mednarodna ekološka akcija Drava 2025 – Ni nam vseeno!, reko in njeno okolico pa so hkrati čistili tudi na Ptuj in v Varaždinu. V akciji so poleg potapljačev Potapljaškega društva Maribor sodelovali še splavarji, gasilci, ribiči ter številni drugi posamezniki in organizacije, zbrane pa je prišel podpret tudi mariborski župan Aleksander Saša Arsenovič. Sodelujoči so iz struge reke Drave in njene okolice odstranili za približno štiri kubične metre odpadkov, med najdenimi predmeti pa sta bila tudi sanitarna školjka in LCD-televizor. Organizatorji akcije v Mariboru ugotavljajo, da se količina kosovnih odpadkov v reki v zadnjih letih zmanjšuje, kar je spodbuden podatek. Dogodek, ki ima že več kot tri desetletja dolgo tradicijo, pomembno prispeva k ozaveščanju javnosti o varovanju naravnih virov ter spodbuja sodelovanje med različnimi deležniki na lokalnem in mednarodnem nivoju.

Foto: Marko Pigac

ZBIRNA MESTA za odpadke in zeleni obrez

5. APRIL

Območje na levem bregu reke Drave in MČ Studenci

BRESTERNICA – GAJ - ODPADKI

- parkirišče pri nekdanji žagi (Cesta na Žavcerja)
- parkirišče nasproti krajevne skupnosti
- Bresterniška graba – odcep Rižnar
- odcep ceste Gaj (center) – Zgornja Kungota

KAMNICA - ODPADKI

- parkirni prostor na Kobanski cesti, nasproti cvetličarne + ZELENI OBREZ
- avtobusna postaja Brunček – Skok
- parkirišče na Hipodromu Kamnica
- pod Urbanom - cesta na Urban, pri teniškem igrišču

MALEČNIK - RUPERČE ODPADKI

- Ruperče 1- Ženik
- Trčova – pri trgovini Griček
- pri KS Malečnik - Ruperče

ZELENI OBREZ

- pred sedežem KS Malečnik-Ruperče

SKUPNO MESTO ZA MESTNO JEDRO

(Mestne četrti Koroška vrata, Ivan Cankar, Center) - ODPADKI

- Pod Piramido
- Pod Kalvarijo, pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije

IVAN CANKAR - ODPADKI in ZELENI OBREZ

- Dom krajanov Počehova

STUDENCI - ODPADKI

- Križišče Obrežna - Borovnikova (Studenški gozd)
- Križišče Ruška - Obrežna (pred Jožefovo cerkvijo)
- Erjavčeva ulica 43
- Ulica Roberta Hvalca (Pri Lidlu)

12. APRIL

Območje na desnem bregu reke Drave

PEKRE - ODPADKI in ZELENI OBREZ

- pred KS Pekre, Bezjakova 4

LIMBUŠ - ODPADKI in ZELENI OBREZ

- ob vznožju Grajskega griča (začetek pohodniške poti na Grajski grič) - Ob Blažovnici
- Spodnji Limbuš - Pri ekološkem otoku pri železniški postaji (Vrunčeva ulica)

RAZVANJE - ODPADKI in ZELENI OBREZ

- pred domom krajanov - gasilskim domom Razvanje, Razvanjska c. 22

MČ BREZJE - DOGOŠE - ZRKOVCI ODPADKI

- Brezje - križišče Grčarjeva ul. in ulica Na trati
- Zrkovci - Cesta ob lipi, nasproti gostilne Pri Sovi
- Dogoše - pri NK Dogoše, Nad reko 26/a

ZELENI OBREZ

- sedež MČ, Na trati 2

NOVA VAS - ODPADKI

- parkirišče med Bolfenško ulico (št. 66) in Kardeljevo cesto
- zelenica - trikotnik med parkirišči v Prušnikovi ulici

MAGDALENA ODPADKI

- Ulica Heroja Zidanška 13 (pri stari glasbeni šoli)
- križišče ulice Ob železnici in Žitne ulice - Pri MC Pekarna ob Popovičevi ulici pri vhodu na parkirišče dvorane Tabor

ZELENI OBREZ

- Ulica Heroja Zidanška 13 (parkirišče)
- križišče Pupinove ulice in Levstikovove pri košarkaškem igrišču

TABOR ODPADKI

- Ljubljanska ulica ob Betnavskem gozdu - Pri avtobusni postaji
- Betnavski gozd - Ljubljanska ulica, pri avtobusnem obračališču

POBREŽJE ODPADKI

- Sedež MČ Pobrežje, Kosovelova ulica 11 (vhod v Stražun) + ZELENI OBREZ
- Na platoju na Greenwichu (pri novem otroškem igrišču)

TEZNO - ODPADKI

- vhod v Stražun s Tezna (Štrekljeva – Belokranjska)

Projekt Ready4Heat – Zaščita prebivalstva pred vročino

V okviru projekta sta bila pripravljena Strategija in akcijski načrt za blaženje in preprečevanje negativnih posledic vročinskih valov v mestu Maribor

Gordana Kolesarič

V Sloveniji se zvišuje poletna temperatura zraka, posledično se soočamo z večjim številom in večjo intenzivnostjo vročinskih valov. Večja toplotna obremenitev v mestih vpliva na zdravje ljudi, vsakodnevno življenje in delo. Vročinski valovi predstavljajo resno grožnjo za javno zdravje, saj povečujejo zdravstvene težave in umrljivost, zlasti med starejšimi ljudmi in bolniki s srčno-žilnimi, dihalnimi in drugimi obolenji.

Mestna občina Maribor sodeluje v evropskem projektu »Ready4Heat« za zaščito prebivalcev pred vročino, ki ga sofinancira program Interreg Srednja Evropa. V okviru projekta se je pripravila Strategija in akcijski načrt za blaženje in preprečevanje negativnih posledic vročinskih valov v mestni občini Maribor. Cilj Strategije in akcijskega načrta je skrb za zdravje prebivalcev ter zagotavljanje primernih pogojev za življenje in delo. Mestna občina Maribor bo izvajala kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne ukrepe, ki poleg informiranja in

Ob pergoli zasajene rastline bodo zagotavljale naravno senco. Foto: Mateja Bitenc

izobraževanja vključujejo večjo ozelenitev občine ter načrtovanje primerno hlajenih in prezračevanih javnih prostorov. V ukrepih je posebna pozornost namenjena ranljivim skupinam kot so starejši, kronični bolniki, otroci, nosečnice in delavci na prostem.

V okviru Strategije in akcijskega načrta za blaženje in preprečevanje posledic vročinskih valov v Mestni občini Maribor se je pripravil »Seznam drevesnih vrst« – Mariborska drevesa za pri-

hodnost s priporočili sajenja odpornih drevesnih vrst za uspešno rast v času podnebnih sprememb na območju mesta Maribor. Seznam je objavljen na spletni strani občine pri razdelku Mestni servis – Okolje in narava in je namenjen strokovnim službam, javnim podjetjem, investitorjem, projektantom, kakor tudi

zasebnikom. Dokument obsega kriterije za uspešno rast dreves v različnih urbanih lokacijah kot so: obcestno območje, javne zelene površine, parki, parkirišča. Gradivo vsebuje usmeritve za izvedbo saditvenih del ter začetno vzdrževanje mladih dreves.

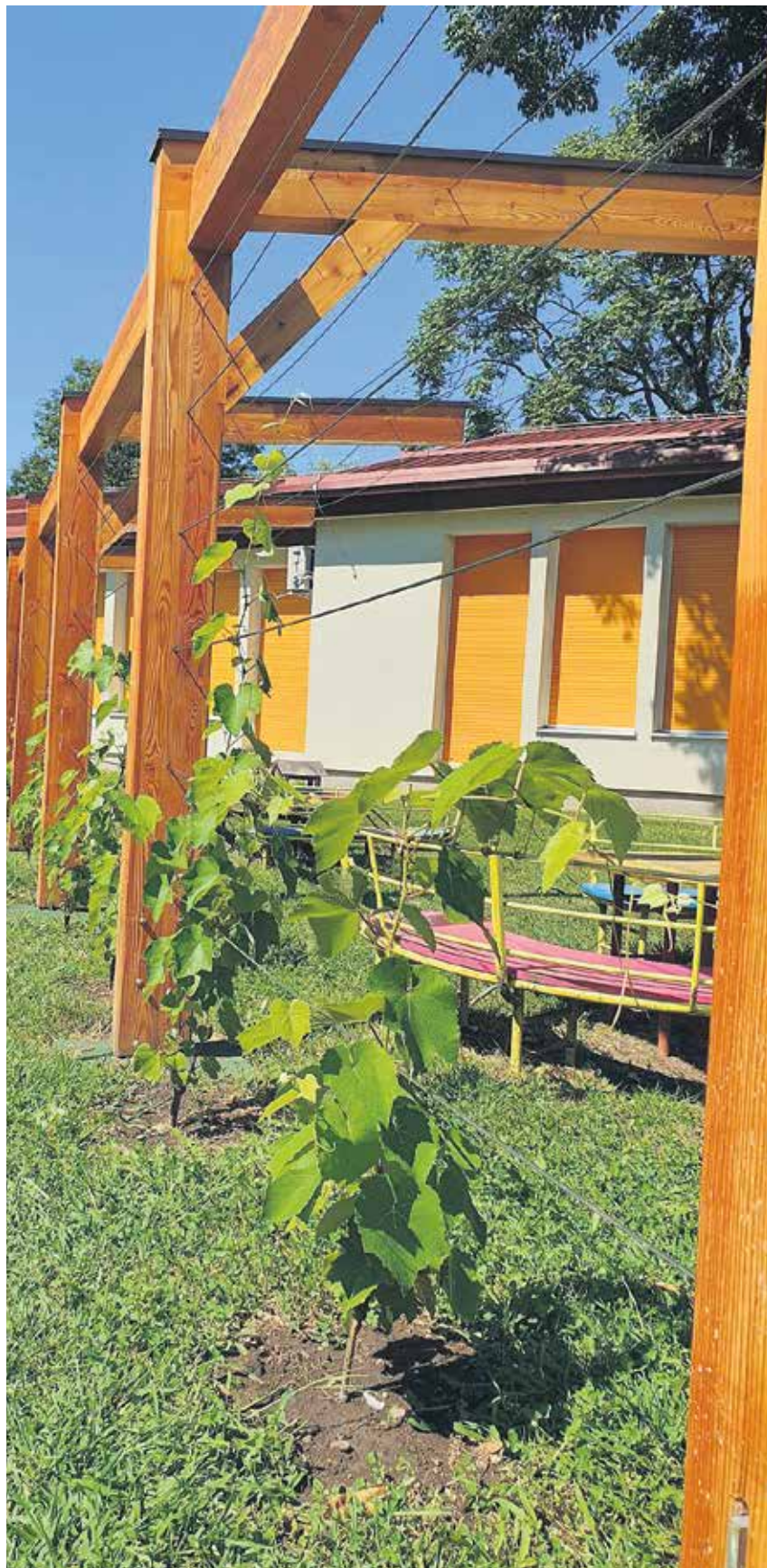
V okviru projekta občina v letu 2025 pričena z izvajanjem kratkoročnih in srednjeročnih ukrepov, kot je opozarjanje na vročinske valove s sistemom obveščanja institucij in posameznikov, ki se bodo ob napovedi vročinskega vala lahko prijavi na obveščanje preko SMS sporočil. Namen obveščanja je izvajanje samozaščitnih ukrepov, ko bo potrebno pravočasno senčiti prostore, načrtovati aktivnosti v jutranjih urah kot so nakupi, sprehodi, obisk pri zdravniku, redna hidracija in lahka prehrana. Izvajali bomo ozaveščanje in izobraževanje ranljivih skupin predvsem starejših prebivalcev z informativnimi gradivi, letaki, brošurami in plakati, kako se lahko sami zaščitimo pred vročino. Pri starejših je zmanjšana sposobnost termoregulacije, zato ne čutijo toplotne obremenitve enako kot mlajši ljudje.

Posledica je lahko slabost, omedlevica, poslabšanje boleznih pri bolnikih s kroničnimi boleznimi.

Pomembno je, da smo v poletnem času pozorni na starejše člane družine, ki ne živijo v istem gospodinjstvu z nami, se pozanimamo o sosedih, ki živijo sami, v kolikor bi potrebovali pomoč.

V okviru projekta je občina izvedla pilotno postavitev lesene pergole z ozelenitvijo za senčenje igrišč v vrtcih. Pergole so se umestile v vrtcih I. Glinška – enota Ribiška in v vrtcu Jožice Flander, enota Sapramiška. Ob pergoli so posajene sadike trte in kivija za naravno senčenje igrišča, ki daje prijetno senco v poletnih mesecih.

Dolgoročni ukrep je identifikacija in prenova tistih stavb, kjer je največja potreba po hlajenju kot so vrtci, šole in stavbe, kjer se zadržujejo starejši in bolniki z namenom izboljšanja izolacije stavb z energijsko učinkovitimi materiali, hlajenje notranjih prostorov z optimizacijo prezračevalnih sistemov, zunanje senčenje z zasaditvijo dreves z velikimi krošnjami, ki s svojo pokrovnostjo zagotavljajo naravno senčenje.

Nova pergola ob Vrtcu Jožice Flander - Enota Focheva Foto: Mateja Bitenc

ČISTILNA AKCIJA MARIBOR 2025

Pridi! Gremo skupaj v naravo po odpadke.

5. APRIL

območje na levem bregu reke Drave in MČ Studenci

12. APRIL

območje na desnem bregu reke Drave

Dobimo se **ob 9. uri** na **označenih zbirnih mestih** v vaši **mestni četrti** ali **krajevni skupnosti**.

Natančne lokacije zbirnih mest poišči na www.maribor.si.

EKO VARUH

Postani eko varuh!

Naloži aplikacijo in javi nahajališče smeti.

Mestna občina Maribor Univerzitetno mesto

SKUPINA JHMB

V primeru dežja bo čistilna akcija prestavljena.

Nova faza trajnostnega ravnanja z odpadki

Posode za ločeno zbiranje papirja in stekla na zbirnih mestih gospodinjstev bodo nadomestile ekološke otoke na javnih površinah

Javno podjetje Snaga vstopa v novo fazo trajnostnega ravnanja z odpadki z uvajanjem sistema zbiranja papirja in stekla pri gospodinjstvih. Namen novega sistema je poenostaviti in izboljšati ločeno zbiranje teh dveh vrst odpadkov, še bolj približati ločevanje odpadkov uporabnikom in zmanjšati vpliv na okolje.

Širitev projekta na podlagi pozitivnih izkušenj

Pilotni projekt je Snaga pričela že v letu 2021; na podlagi pozitivnih izkušenj glede učinkovitosti ločevanja in zadovoljstva uporabnikov je sistem postopoma širila in danes je gospodinjstvom razdeljenih že več kot 10.700 posod za ločeno zbiranje papirja in nekaj več kot 10.600 posod za ločeno

zbiranje stekla. Trenutno poteka razdeljevanje posod gospodinjstvom na območju MČ Ivan Cankar v Mariboru. Vsa gospodinjstva so predhodno pisno obveščena o datumu razdeljevanja na njihovem območju; na obvestilo se morajo odzvati in si tako zagotoviti dostavo posod na svoj naslov. Projekt se bo predvidoma končal junija 2026, ko bodo s posodami opremljena vsa gospodinjstva v individualnih poselitvah, ki bodo takšne posode želela, in sicer na območju vseh občin, kjer Snaga izvaja zbiranje in odvoz komunalnih odpadkov.

Ločevanje je po zakonodaji obvezno

Tudi če se gospodinjstvo ne odloči za posode, je po veljavni zakonodaji za-

DELITEV POSOD ZA ZBIranJE ODPADNEGA

PAPIRJA IN STEKLA

Kako pravilno ločujemo

V posodo z modrim pokrovom, ki je namenjena ločenemu zbiranju papirja in kartonske embalaže, lahko odlagamo časopis, revije, letake, kuverte, karton in podobne papirne izdelke. Posoda z zelenim pokrovom je namenjena ločenemu zbiranju steklene embalaže in vanjo lahko odlagamo steklenice od pijač in živil, kozarce od vložnin in otroške hrane ter drugo stekleno embalažo.

DAN SNAGE: druženje za bolj zeleno skupnost

Odlična priložnost za druženje vseh generacij, spoznavanje odgovornih načinov ravnanja z odpadki ter novosti, ki jih Snaga uvaja na tem področju.

Dan Snage bo v soboto, 5. aprila, med 9. in 13. uro na Glavnem trgu, na katerem bo pestro in zanimivo dogajanje. Dogodek bo posvečen tudi obeleževanju svetovnega dneva Zemlje, ki ga praznujemo 22. aprila, z geslom Naša moč, naš planet. V duhu sprejemanja močne, obnovljive prihodnosti bomo skupaj osvetlili odgovorne načine ravnanja z odpadki.

Veselimo se srečanja in skupnega ustvarjanja bolj zelene, čiste in trajnostne prihodnosti!

vezano k ločenemu zbiranju teh dveh vrst odpadkov in jih ne sme odlagati med druge vrste odpadkov; kršitve bo obravnavala Medobčinska inšpekcija. V tem primeru jih lahko ločeno zbrane prepusti v zanje namenjenih zabojnikih v najbližjem zbirnem centru, saj bodo zbiralnice (ekološki otoki) z javnih površin umaknjene.

Ločevanje odpadkov je majhen korak za nas, a velik korak za naš planet!

Z ločevanjem omogočamo reciklažo in ponovno uporabo materialov, to pa zmanjšuje količino odpadkov na odlagališčih, ohranja naravne vire in zmanjšuje onesnaževanje. Vsaka plastenka, kos papirja ali biološki odpad, pravilno odložen v svojo posodo,

prispeva k čistejšemu okolju in trajnostni prihodnosti. Skupaj lahko ustva-

rmo svet, kjer bodo odpadki postali sekundarni vir!

DAN ZAPUŠČENIH ŽIVALI: podpora Zavetišču za živali Maribor in iskanje novih domov

Dan zapuščenih živali je priložnost, da se ozremo na vse tiste živali, ki so zaradi različnih razlogov končale na ulicah, v zavetiščih ali zapuščenih kotičkih naše skupnosti. Ob dnevu zapuščenih živali lahko pomagamo tako, da spodbujamo odgovorno lastništvo, podpiramo zavetišča, ozaveščamo o pomenu sterilizacije in kastracije ter se odločimo za posvojitev in ne nakup živali.

V Zavetišču za živali Maribor bodo ta dan, v petek, 4. aprila, med 11. in 17. uro obeležili z različnimi aktivnostmi v prid kosmatinčkov, ki čakajo na nov dom.

Pridružite se dogodku, darujte potrebščine in spoznajte kosmatinčke, ki čakajo na svoj novi dom. Morda je med njimi prav ta, ki vam bo ogrel srce in bi lahko postal vaš novi družinski član.

Skupaj lahko naredimo svet bolj prijazen in ljubeč za vse živali.

Skupaj za čistejše in varnejše okolje

Izkoristite priložnost brezplačne oddaje nevarnih odpadkov v premični zbiralnici, ki bo aprila na poti po Mariboru

Snaga organizira pomladno akcijo zbiranja nevarnih odpadkov iz gospodinjstev s pomično zbiralnico. Akcija bo potekala na več lokacijah po mestu, da bi občanom omogočili enostavno in varno oddajo teh odpadkov. Zbiranje nevarnih odpadkov se prične 7. aprila in zaključí 25. aprila.

Nevarni odpadki so tisti, ki lahko zaradi svoje sestave ali lastnosti škodujejo okolju in zdravju ljudi. Mednje sodijo stari akumulatorji, baterije, barve, laki, lepila, razredčila, topila, kisline, alkalije, kemikalije, fotokemikalije (do 25 l), zdravila (brez kartonske embalaže), motorna olja (do 10 l), odpadna jedilna olja, pršila, pesticidi (manjše količine vrtničkarjev), stara kozmetika, embalaža, onesnažena z nevarnimi snovmi, fluorescentne cevi, varčne žarnice, injekcijske igle, termometri, drobna električna in elektronska oprema (telefoni, brivniki ...), ki jih ne smemo odlagati med mešane komunalne odpadke. Nepravilno ravnanje z

nevarnimi odpadki lahko povzroči onesnaženje tal, vode in zraka ter ogrozi zdravje ljudi in živali. S pravilno oddajo teh odpadkov preprečujemo uhajanje škodljivih snovi v okolje in omogočamo njihovo varno predelavo ali uničenje.

Ob oddaji odpadkov je treba upoštevati naslednja pravila:

- odpadke prinesite v originalni embalaži ali jih ustrezno označite,
- ne mešajte različnih vrst nevarnih odpadkov,
- oddajte le odpadke, ki jih je mogoče prevzeti v sklopu akcije,
- po potrebi se predhodno posvetujte s Snago glede vrste odpadkov.

Z odgovornim ravnanjem in pravilnim ločevanjem odpadkov lahko vsi prispevamo k čistejšemu okolju. Snaga Maribor vabi vse občane, da izkoristijo to priložnost in nevarne odpadke varno oddajo na organiziranih zbirnih mestih.

Skupaj poskrbimo za varno in zdravo okolje!

Datum	Dan	MČ / KS	Lokacija postavitve premične zbiralnice	Čas izvajanja akcije
07/04/2025	ponedeljek	MČ CENTER	Slomškov trg / vogal Ulice 10. oktobra	od 10. do 13. ure
		MČ CENTER	Kraljeviča Marka ulica / nasproti Avta Koletnik	od 14. do 17. ure
08/04/2025	torek	MČ KOROŠKA VRATA	križišče Medvedove ulice in Vrbanke ceste	od 10. do 13. ure
		MČ KOROŠKA VRATA	Mladinska ulica / pred vhodom na stadion Ljudski vrt	od 14. do 17. ure
09/04/2025	sreda	MČ IVAN CANKAR	Šentiljska cesta / na bivši Petrolovi črpalki	od 10. do 13. ure
		MČ IVAN CANKAR	Kersnikova ulica / pri mali tržnici	od 14. do 17. ure
10/04/2025	četrtek	MČ TABOR	Regentova ulica / pred trgovino	od 10. do 13. ure
		MČ TABOR	Goriška ulica / pred trgovino	od 14. do 17. ure
11/04/2025	petek	MČ TABOR	Koresova ulica / pri dvorani Tabor	od 10. do 13. ure
		MČ NOVA VAS	parkirišče med Antoličičevo in Bolfenško ulico	od 14. do 17. ure
14/04/2025	ponedeljek	MČ NOVA VAS	Prušnikova ulica / pred trgovino Mercator	od 10. do 13. ure
		KS LIMBUŠ	Ob Blažovnici / pri trgovini	od 14. do 17. ure
15/04/2025	torek	KS PEKRE	Bezjakova ulica / pri knjižnici	od 10. do 13. ure
		MČ STUDENCI	Kalohova ulica / pri zdravstvenem domu	od 14. do 17. ure
16/04/2025	sreda	MČ RADVANJE	Pohorska ulica / od trgovine Jager ca. 20 m naprej	od 10. do 13. ure
		MČ RADVANJE	Borova vas / parkirišče med Borovo vasjo in Majcigerjevo ulico	od 14. do 17. ure
17/04/2025	četrtek	KS RAZVANJE	Razvanjska cesta / nasproti gasilskega doma	od 10. do 13. ure
		MČ MAGDALENA	križišče ulice Moše Pijada in Valvasorjeve ulice	od 14. do 17. ure
18/04/2025	petek	MČ POBREŽJE	plato Greenwich / pri stopnicah	od 10. do 13. ure
		MČ POBREŽJE	Čufarjeva ulica / parkirišče nasproti gasilskega doma	od 14. do 17. ure
22/04/2025	torek	MČ POBREŽJE	Puhova ulica 1 / na parkirišču za Mercatorjem	od 10. do 13. ure
		MČ BREZJE - DOGOŠE - ZRKOVCI	pri nogometnem igrišču ob gozdu v Brezju	od 14. do 17. ure
23/04/2025	sreda	MČ TEZNO	Bevkova ulica / pri trgovini Mercator	od 10. do 13. ure
		MČ TEZNO	Dogoška cesta / obračališče pri piceriji Perla	od 14. do 17. ure
24/04/2025	četrtek	KS BRESTERNICA - GAJ	na parkirišču nasproti trgovine in pošte	od 10. do 13. ure
		KS KAMNICA	pred sedežem krajevne skupnosti	od 14. do 17. ure
25/04/2024	petek	KS MALEČNIK - RUPERČE	Malečnik / pri pošti	od 10. do 13. ure

POKOŠENA TRAVA, DROBEN OBREZ GRMIČEVJA, UVELE RASTLINE, LISTJE, ZEMLJA, RASTLINSKI DELI VENCEV.

BIOLOŠKI ODPADKI

V ZABOJNIK NIKAKOR NE SODIJO:

✗ UMETNE GOBE OD IKEBAN IN VENCEV	✗ SVEČE
✗ ŽALNI TRAKOVI	✗ PESEK, KAMENJE
✗ UMETNO CVETJE	✗ GRADBENI ODPADKI
✗ VAZE	✗ MEŠANI KOMUNALNI ODPADKI

LONČKI, VAZE, SKLEDE IZ PLASTIKE, KERAMIKE IN PORCELANA, ONESNAŽEN PAPIR, PLASTIFICIRAN PAPIR, CELOFAN, ŽALNI TRAKOVI, PESEK, UMETNE GOBE OD IKEBAN IN VENCEV, UMETNO CVETJE.

MEŠANI KOMUNALNI ODPADKI

V ZABOJNIK NIKAKOR NE SODIJO:

✗ UVELE RASTLINE	✗ LISTJE IN ZEMLJA
✗ POKOŠENA TRAVA	✗ SVEČE

VSE VRSTE NAGROBNIH SVEČ (TUDI ELEKTRONSKE), VKLJUČNO S POKROVČKOM.

SAMO ZA ODPADNE NAGROBNE SVEČE

V ZABOJNIK NIKAKOR NE SODIJO:

✗ RASTLINSKI ODPADKI	✗ ŽALNI TRAKOVI
✗ UMETNO CVETJE	✗ VENCI

Prižgimo brezplačno e-svečo

Spletno mesto, posvečeno spominom na naše svojce, bližnje, prijatelje in znance, ki počivajo na mari-borskih pokopališčih Pobrežje in Dobrava.

Skupaj lahko ustvarimo bolj trajnostna pokopališča

Uporaba naravnih in trajnostnih materialov je pomemben korak k zmanjšanju količine odpadkov, ki jih ustvarjamo ob prižiganju sveč

Pokopališči Pobrežje in Dobrava sta del naše skupne kulturne dediščine, kjer se osebni in kolektivni spomini prepletajo in bogatijo našo zgodovino. Sta mesti spoštovanja, spomina in tihega razmisleka, pri čemer predstavljata tudi okoljski izziv, saj vzdrževanje grobov, upravljanje infrastrukture in uporaba različnih materialov vplivajo na naravno okolje.

Sodelovanje med upravljavcem, Pogrebno podjetje Maribor, in najemniki ter obiskovalci grobnih mest je zato ključno za uresničevanje trajnostnih praks na pokopališčih. Vsak izmed nas, pa tudi družba kot celota, ima velik vpliv na oblikovanje tega prostora. S premišljenimi odločitvami lahko vsi prispevamo k varovanju narave in ohranjanju dostojanstvenega prostora spomina tudi za prihodnje generacije.

Kako lahko skupaj zmanjšamo vpliv na okolje?

Spremembe navad so ključne, začeti moramo pri vsakodnevnih odločitvah. Mag. Lidija Pliberšek, direktorica Pogrebne podjetja Maribor in predsednica Združenja evropsko pomembnih pokopališč (ASCE), poudarja, da sta spomin in skrb za mesto zadnjega počitka bližnjih pomembna in ju je vsekakor vredno gojiti in ohranjati, a je treba hkrati razmisliti tudi o posledicah. "Vsaka prižgana sveča, položeno cvetje, ikebane in posipavanje s peskom sčasoma postanejo odpadki, ki jih je treba odstraniti, pri čemer nastajajo stroški odvoza in ravnanja z njimi," poudarja direktorica in ob tem izpostavlja, da je pomembno iskati bolj trajnostne alternative, s katerimi bomo zmanjšali količino odpadkov in hkrati ohranili spoštovanje do preminulih.

Uporaba naravnih in trajnostnih materialov je pomemben korak k

zmanjšanju količine odpadkov, ki jih ustvarjamo ob prižiganju sveč. Plastične sveče lahko nadomestimo s steklenimi, ki omogočajo večkratno uporabo, ali izberemo okolju prijaznejše sveče iz naravnega voska. V sodobnem digitalnem svetu pa se odpira še ena zanimiva in trajnostna možnost – digitalna sveča spomina. S pomočjo aplikacije Prižig sveče vpišemo ime pokojnika, prižgemo digitalno svečo in dodamo osebno posvetilo. Tako lahko na sodoben, spoštljiv in okolju prijazen način ohranjamo dragocene spomine na pokojne.

Trajne rastline za lepši videz vse leto

Tudi pri urejanju grobov lahko pomembno prispevamo k trajnosti in varovanju okolja. Vse bolj priljubljena in praktična je izbira trajnih rastlin, ki uspevajo več let, potrebujejo manj zalivanja ter vzdrževanja. Takšne zasaditve pripomorejo k lepšemu videzu pokopališč skozi vse leto, hkrati pa omogočajo spoštljiv in urejen spomin na pokojne. Vsaka odločitev v tej smeri pomeni majhen, a pomemben korak k bolj zeleni in trajnostni prihodnosti.

Bodimo pozorni tudi pri ločevanju odpadkov na pokopališču. Pri urejanju grobov ločujemo odpadke in uporabljamo zabojnike, ki so na voljo na pokopališčih za ločeno zbiranje odpadnih nagrobnih sveč, bioloških odpadkov in mešanih komunalnih odpadkov.

S pravilnim ločevanjem lahko zmanjšamo količino odpadkov in poskrbimo, da naravni materiali znova postanejo del krožnega procesa.

Ohranimo pokopališča zelena – trajnost je naša skupna odgovornost

Pogrebno podjetje Maribor si zadnje desetletje aktivno prizadeva dvigniti zavest o pomenu pokopališč in skupne

Pri urejanju grobov lahko pomembno prispevamo k trajnosti in varovanju okolja. Foto: Andrej Petelinšek

ga spomina tako v Sloveniji kot tudi v mednarodnem prostoru v okviru Združenja evropsko pomembnih pokopališč. To poleg ohranjanja zgodovinske in kulturne dediščine vse bolj spodbuja uvajanje trajnostnih praks na pokopališčih.

S preprostimi spremembami v svojem ravnanju lahko skupaj poskrbimo, da bodo pokopališča ostala urejena in prijazna do narave tudi za prihodnje generacije. Ključ do trajnosti je v naših rokah – če vsak prispeva svoj del, bomo skupaj ustvarili lepši in bolj trajnosten prostor spomina.

Kako pravilno ločujemo

Pri odsluženih lončnicah rastlina z zemljo sodi med biološke odpadke, medtem ko lonček spada med mešane komunalne odpadke.

Pri cvetličnih aranžmajih in venci rastlinski del sodi med biološke odpadke, medtem ko trakovi, aranžerska goba in drugi umetni materiali spadajo med mešane komunalne odpadke.

Namesto cipres trpežnejše tise

Pogrebno podjetje Maribor na pokopališču Dobrava trenutno odstranjuje odslužene ciprese in jih nadomešča s trpežnejšimi tisami, bolj prilagojenimi vremenskim razmeram. Zamenjava rastlin se je pričela na oddelku E, nato pa se bo nadaljevala na preostalih delih pokopališča. Ta ukrep je del prizadevanj za ohranitev pokopališča v čim bolj urejenem in trajnostnem stanju ter je skladen s sodobnimi ekološkimi praksami.

Foto: Andrej Petelinšek

Odpadki kot vir energije: **prihodnost trajnostnega ogrevanja**

O energijski izrabi odpadkov smo se pogovarjali z dr. Nikom Samcem s Fakultete za strojništvo Univerze v Mariboru

Mestna občina Maribor je skupaj z Javnim holdingom Maribor, Energetiko Maribor, Snago in z okoliškimi občinami, regionalnimi poslanci in državnimi svetniki prepoznala izzive in priložnosti, ki jih prinašata obdelava ter energijska izraba odpadkov. Skupaj si prizadevamo za dolgoročne rešitve, ki bi koristile širši regiji.

Energijska izraba odpadkov je pomemben del hierarhije ravnanja z odpadki, ki vključuje zmanjševanje količine odpadkov, njihovo ponovno uporabo, recikliranje in energijsko izrabo. S takšnim pristopom se zmanjšuje količina odpadkov, ki bi sicer končali na odlagališčih, hkrati pa se pridobiva energija, kar prispeva k trajnostnemu razvoju.

Poznani ste po svojem obsežnem znanju in izkušnjah s področja energijske izrabe odpadkov, jo lahko na kratko predstavite?

"Na raziskovalnem področju se veliko ukvarjamo z numeričnimi simulacijami zgorovanja iz odpadkov pridobljenih goriv, pri čemer je velik poudarek na optimizaciji procesov zgorovanja in povečanju energetske učinkovitosti ter analizi vzrokov nastanka škodljivih snovi med zgorovanjem. Izvajamo številne laboratorijske raziskave glede lastnosti zgorovanja različnih odpadkov in biomase. Precej praktičnih izkušenj pa smo pridobili z izvajanjem številnih projektov na področju energijske izrabe odpadkov v sodelovanju z gospodarstvom."

Kaj pravzaprav pomeni energijska izraba odpadkov in kakšno vlogo

igra v sodobnem sistemu ravnanja z odpadki?

"Energijska izraba odpadkov pomeni pretvorbo odpadkov, ki jih ni možno okoljsko in ekonomsko učinkovito reciklirati, v uporabno energijo, najpogosteje v obliki toplote in električne energije. Ta proces se izvaja predvsem s sežiganjem, uplinjanjem ali pirolizo, pri čemer se pridobljena energija lahko uporabi za ogrevanje, proizvodnjo elektrike ali industrijske procese. V sodobnem sistemu ravnanja z odpadki ima energijska izraba ključno vlogo pri zmanjševanju količine odpadkov, ki bi sicer končali na odlagališčih, hkrati pa prispeva k obnovljivim virom energije. Poleg tega omogoča zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v primerjavi s klasičnim odlaganjem in pripomore h krožnemu gospodarstvu, saj omogoča energijsko izrabo tistih odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati. Brez energijske izrabe odpadkov učinkovitega sistema ravnanja z odpadki ni mogoče realizirati, kajti tudi pri recikliranju ločeno zbranih frakcij ostane precejšen delež neuporabnih odpadkov, ki jih ne moremo izkoristiti drugače kot z energetske predelavo."

Katere vrste odpadkov so najprimernejše za energijsko izrabo in kakšen je njen vpliv na zmanjševanje odlaganja odpadkov ter krožno gospodarstvo?

"Za energijsko izrabo odpadkov se praviloma uporablja tako imenovana lahka frakcija preostanka komunalnih odpadkov po ločenem zbiranju, ki jo dobimo iz postopkov mehansko-

-biološke obdelave in ni primerna za recikliranje. V energijsko izrabo gre tudi delež ločeno zbranih frakcij, ki ga ni možno reciklirati bodisi zaradi onesnaženosti bodisi kompleksnosti njihove sestave. Potem so tu še drugi industrijski organski odpadki, ki se jih ne da učinkovito snovno izrabiti. Pri tem velja poudariti, da ima tudi recikliranje omejeno število ciklov in posledično slabšo kakovost reciklatov z omejenimi možnostmi uporabe in na

Izvajamo številne laboratorijske raziskave glede lastnosti zgorovanja odpadkov in biomase

koncu je edina rešitev za predelavo takih snovi energijska izraba. Energijska izraba odpadkov tudi pomembno prispeva k zmanjšanju količine odpadkov na odlagališčih, saj omogoča pretvorbo neuporabnih in nereciklabilnih odpadkov v koristno energijo. S tem zmanjšamo potrebo po novih odlagalnih površinah in emisije toplogrednih plinov, ki nastajajo pri razgradnji odpadkov na odlagališčih. V krožnem go-

spodarstvu ima energijska izraba vlogo zadnje stopnje ravnanja z odpadki, kjer materiali, ki jih ni mogoče ponovno uporabiti ali reciklirati, vsaj energetsko prispevajo k trajnostni rabi virov. S tem se izboljša učinkovitost snovnih tokov in zmanjša odvisnost od fosilnih goriv."

Katere so naj sodobnejše tehnologije za energijsko izrabo odpadkov in kako učinkovite so v primerjavi z drugimi obnovljivimi viri, kot sta sončna in vetrna energija?

"V sodobnem svetu, kjer količina odpadkov nenehno narašča, postaja energijska izraba odpadkov ključni del trajnostnega ravnanja z njimi. Med naj sodobnejšimi tehnologijami ostaja najbolj razširjena metoda sežig z rekurperacijo energije, saj omogoča stabilno proizvodnjo elektrike in toplote. Poleg tega se razvijajo tudi naprednejše tehnike, kot sta na primer plazemsko uplinjanje in piroliza, ki omogočata boljše izrabo energije, vendar sta tehnološko in obratovalno zahtevnejša in uporabna predvsem takrat, ko nameravamo sintezni plin, ki nastaja pri teh tehnologijah, uporabiti kot surovino za kakšne druge namene. Anaerobna digestija pa je posebno učinkovita za predelavo bioloških odpadkov v bioplin. V primerjavi z drugimi obnovljivimi viri, kot sta sončna in vetrna energija, ima energijska izraba odpadkov prednost v zanesljivosti, ki ne glede na vremenske razmere zagotavlja stalen in obnovljiv vir energije z bistveno nižjo emisijo ogljikovega dioksida kot fosilna goriva."

Kakšni so glavni okoljski izzivi pri energijski izrabi odpadkov, predvsem glede emisij, in kako sodobni sistemi za čiščenje dimnih plinov zmanjšujejo vpliv na okolje?

"Pri energijski izrabi odpadkov prihaja nastajajo dimni plini, ostanki po njihovem čiščenju in pepel. Pepel je praviloma nenevaren odpadek in se lahko bodisi odloži na deponijo bodisi se uporabi kot surovina pri proizvodnji gradbenih produktov. Ostanki po čiščenju dimnih plinov pa so nevarni odpadki in se praviloma izvozijo v tujino, kjer se lahko predelajo (stalijo ali zasteklijo) ali pa odložijo v opuščeni rudnikih soli. Uporaba tehnologij, kot so selektivna katalitična redukcija za zmanjšanje dušikovih oksidov, mokro in suho odstranjevanje kislih plinov, filtri na aktivno oglje za odstranjevanje morebiti prisotnih organskih snovi ter elektrofiltri in vrečasti filtri za zajem prašnih delcev, omogoča drastično zmanjšanje emisij dimnih plinov. Poleg tega napredni postopki nadzora zgorovanja optimizirajo proces, da se čim bolj zmanjša nastanek škodljivih snovi že med zgorovanjem."

Kolikšna je ekonomska upravičenost energijske izrabe odpadkov? Se ta izplača tudi manjšim mestom, lahko s tem prispevajo k energetski samozadostnosti?

"Ekonomska upravičenost energijske izrabe odpadkov je odvisna od več dejavnikov, kot so količina primernih odpadkov, investicijski in obratovalni stroški tehnologije, cene energije, menedžment poslovnih subjektov

ravnanja z odpadki na nivoju občin in regij ter okoljske dajatve. Velika mesta z visoko količino za energijsko izrabo primernih odpadkov imajo praviloma boljše pogoje za finančno vzdržno obratovanje tovrstnih naprav, saj lahko izkoriščajo ekonomijo obsega. Manjša mesta pa se pogosto soočajo z izzivom nezadostne količine odpadkov za učinkovito delovanje sistema, zato je zanje smiselno sodelovanje v regijskih projektih ali uporaba manjših, prilagodljivih enot. Kljub visokim začetnim investicijam lahko energijska izraba odpadkov prispeva k energetski samozadostnosti, saj omogoča lokalno proizvodnjo toplote in elektrike ter zmanjšuje odvisnost od fosilnih goriv."

Energijska izraba odpadkov postaja ključni del trajnostnega ravnanja z njimi

Kako po vaših izkušnjah na energijsko izrabo odpadkov gledajo lokalne skupnosti? Se soočajo s pomisleki in odporom javnosti?

"Lokalne skupnosti izražajo do energijske izrabe odpadkov pogosto mešane občutke. Po eni strani prepoznajo njen potencial pri zmanjševanju količine odpadkov, ustvarjanju energije in zmanjšanju odvisnosti od fosilnih goriv. Po drugi strani pa se soočajo s pomisleki javnosti, predvsem zaradi skrbi glede onesnaževanja zraka, emisij škodljivih snovi, morebitnega negativnega vpliva na zdravje, kar pogosto izvira iz slabih praks sežiganja odpadkov v preteklosti, ko sežiganje odpadkov še ni bilo tako strogo regulirano in nadzorovano kot danes. Pogosto obstaja odpor zaradi pomanjkanja informacij ali nezaupanja v obratovne standarde in nadzorne mehanizme. Ključno vlogo pri sprejemanju teh projektov igrajo transparentnost, vključevanje javnosti v odločitvene procese ter učinkovite tehnologije za čiščenje dimnih plinov, ki zagotavljajo minimalen vpliv na okolje. Poleg tega pogosto umanjka splošno družbeno zavedanje, da moramo za lastne odpadke sami poskrbeti."

Kakšni so zakonodajni okviri in regulativa v Sloveniji in EU glede energijske izrabe odpadkov? Ali Slovenija

v tem pogledu zaostaja za drugimi evropskimi državami, kaj bi lahko izboljšali?

"Sodobne tehnologije energijske izrabe odpadkov morajo ustrezati zahtevam referenčnih dokumentov najboljših razpoložljivih tehnik (BREF/BAT) in za vse veljajo enake mejne emisijske vrednosti, ki so med najnižjimi izmed vseh kurilnih naprav. V Sloveniji na tem področju velja enak pravni red kot v preostalih članicah EU in v ničemer ne zaostajamo za drugimi državami. V primerjavi z nekaterimi evropskimi državami Slovenija zaostaja zgolj pri implementaciji objektov za energijsko izrabo odpadkov. Za izboljšanje trenutnih razmer bi bilo treba pospešiti gradnjo načrtovanih objektov za energijsko izrabo odpadkov (Maribor, Ljubljana), izkoristiti obstoječe možnosti za sosežig, povečati ozaveščenost javnosti o prednostih takšnih rešitev ter zagotoviti transparentnost pri načrtovanju in izvajanju projektov."

Koliko objektov za energijsko izrabo odpadkov trenutno deluje v Evropi in kakšno bi bilo optimalno število v Sloveniji? Kako vidite prihodnost energijske izrabe pri nas?

"V Evropi trenutno deluje več kot 400 objektov za energijsko izrabo odpadkov. Zelo povedno je dejstvo, da jih imajo danes največ ravno najrazvitejše države severne Evrope, saj se zavedajo vsestranskih pozitivnih učinkov energijske izrabe odpadkov. Po statističnih podatkih in moji lastni oceni ima Slovenija na voljo preko 200.000 ton letno za energijsko izrabo primernih odpadkov zgolj od komunalnega odpada, če pa k temu dodamo še preostale vire iz gospodarstva, je količin še bistveno več. Ne smemo pozabiti še na možnosti sežiga blata iz komunalnih čistilnih naprav, kar omogoča tudi izločanje fosforja iz pepela."

Kakšne so izkušnje v Celju, kaj bi svetovali mestom in podjetjem, ki razmišljajo o vzpostavitvi sistema za energijsko izrabo odpadkov?

"Pri projektu sežigalnice v okviru Toplarne Celje smo sodelovali od same idejne zasnove do končne izgradnje in še danes sodelujemo z njimi pri optimizaciji procesov zgorevanja, čiščenja dimnih plinov in energetske učinkovitosti. Izkušnje v Celju z energijsko izrabo odpadkov so zelo pozitivne, saj je sežigalnica vključena v sistem daljinskega ogrevanja in zagotavlja cenovno ugoden ter stabilen vir toplote in električne energije, kar je še posebno evidentno v izrednih okoliščinah, ko se cene drugih energentov na trgu zelo hitro spreminjajo."

Kot nasvet tistim, ki razmišljajo o vzpostavitvi sistema energijske izrabe odpadkov, pa: kjer drugi vidijo odpadke, vi prepoznajte vir in prispevajte k zmanjšanju onesnaženja okolja z odpadki in toplogrednimi plini."

Foto: Andrej Petelinšek

Nova kotlovnica na lesno biomaso: korak bliže trajnostni energiji

Pričakovana letna proizvodnja znaša 15.000 MWh, kar predstavlja od 10 do 15 odstotkov celotne letne proizvodnje toplote skupine Energetike Maribor

Energetika Maribor z vsakim projektom usmerja pogled v prihodnost – trajnostno, stabilno in energetsko učinkovito. Zadnji pomemben mejnik na tej poti je gradnja nove kotlovnice na lesno biomaso na lokaciji sedeža podjetja, ki bo znatno izboljšala sistem daljinskega ogrevanja in omogočila prehod na obnovljive vire energije.

Kaj prinaša nova kotlovnica?

Nova kotlovnica z nazivno močjo 5 MW bo postala del sistema daljinskega ogrevanja Mestne občine Maribor, ki že danes s toploto oskrbuje več kot 13.800 odjemnih mest. Pričakovana letna proizvodnja znaša 15.000 MWh, kar predstavlja od 10 do 15 odstotkov celotne letne proizvodnje toplote skupine Energetike Maribor.

Vrednost projekta znaša približno 4,5 milijona evrov, pri čemer je 1,3 milijona evrov pridobljenih iz nepovratnih sredstev v okviru načrta za okrevanje in odpornost.

Kdaj bo kotlovnica vključena v sistem daljinskega ogrevanja?

Gradnja kotla na lesno biomaso se bliža zaključku, Energetika Maribor pa je že začela testne zagone. Februarja je v sklopu postavitve kotla izvedla ukrepe

Vrednost projekta znaša približno 4,5 milijona evrov, pri čemer je 1,3 milijona evrov pridobljenih iz nepovratnih sredstev v okviru načrta za okrevanje in odpornost. Maribor Foto: JHMB

za požarno varnost, obnovila in dodatno uredila kanalizacijsko omrežje ter opravila pregled in prenovo vodovodnega ter hidrantnega sistema na območju objekta.

Kotlovnica na lesno biomaso bo znatno izboljšala sistem daljinskega ogrevanja

V začetku marca sta sledila prva dobava lesne biomase in prvi testni zagon naprave. Testiranje bo potekalo še v aprilu, ko je predvideno tudi uradno odprtje kotlovnice. Ta bo v sistem daljinskega ogrevanja Mestne občine Maribor priključena maja 2025, surovina za kotel bodo sekanci iz lokalnih in regionalnih verig.

Diverzifikacija virov – prihodnost energetske oskrbe

Projekt lesno biomasnega kotla je le del širše strategije. Že leta 2023 je Energetika Maribor uspešno zaključila investicijo v visokotemperaturno toplotno črpalko Pristan, ki predstavlja ključni korak k prehodu na obnovljive vire energije. Tako kotlovnica na lesno biomaso kot visokotemperaturna črpalka predstavlja simbol prehoda v bolj zeleno in stabilno energetsko prihodnost.

Energetika Maribor intenzivno pripravlja še en primerljiv projekt energetskega objekta na lesno biomaso na lokaciji v Melju. Objekt bo posta-

Surovina za kotel bodo sekanci iz lokalnih in regionalnih verig, Maribor Foto: JHMB

Kotlovnica na lesno biomaso predstavlja simbol prehoda v bolj zeleno in stabilno energetsko prihodnost. Foto: JHMB

vljen po principu trenutnega na sedežu Energetike Maribor, iste toplotne moči, s prigradenim hranilnikom toplote kapacitete 400 kubikov. Tudi za ta projekt so bila pridobljena nepovratna sredstva v višini 1,45 milijona evrov. Začetek gradnje je predviden v letu 2026. Objekt bo služil proizvodnji toplote za objekte na levem bregu Drave in bo delno nadomestil proizvodnjo s plinskimi kotli v kotlovnici Pristan. S tem bo delež obnovljivih virov toplote v strukturi Energetike Maribor narastel za nadaljnjih 11 odstotkov na letnem nivoju glede na referenčno leto 2024.

Hkrati potekajo raziskave o dodatnih možnostih pridobivanja energije – preučujejo se potenciali plitve geotermalne energije, koriščenje odvečne toplote iz industrije in analiza uporabe vodika kot energetskega vira.

Trajnostno ogrevanje za prihodnje generacije

Energetika Maribor bo tudi v prihodnje usmerjena v uvajanje novih proizvodnih enot na obnovljive vire energije, kot so lesna biomasa, energijska izraba preostanka komunalnih odpadkov in odvečna toplota. Ti ukrepi sledijo evropskim in nacionalnim predpisom ter zakonodaji, z namenom doseganja ambicioznih ciljev razogljčenja v skladu s trajnostnim razvojem. Ob tem so predvidene tudi širitve omrežja daljinskega ogrevanja v Mariboru, kar bo prineslo številne koristi za uporabnike – povečano energetsko učinkovitost, zmanjšane toplotne izgube in optimizirano delovanje celotnega sistema.

Dnevno prečisti kar 25.000 kubičnih metrov odpadnih vod

Od začetka obratovanja je CČN Maribor prečistila 220 milijonov kubičnih metrov odpadnih in padavinskih vod ter še 200.000 kubičnih metrov odpadnih vod iz greznic

Na Centralni čistilni napravi (CČN) Maribor njen upravljevec, podjetje Mariborski vodovod, v počastitev svetovnega dneva voda in svetovnega dneva Zemlje pripravlja vodene ogledne za osnovno- in srednješolce. Tako so 20. marca CČN že obiskali dijaki Srednje gradbene šole in gimnazije Maribor ter učenci Osnovne šole Janka Padežnika. Med obiskom so spoznali, kako pomembne so čiste in neoporečne vode za življenje ljudi, živali in rastlin.

Centralna čistilna naprava Foto: JHMB

Letni povprečni učinek čiščenja je nad 95 odstotki

Na objektu CČN, ta leži med staro strugo Drave in kanalom HE Zlatoličje, Mariborski vodovod zagotavlja čiščenje odpadnih vod gospodinjstev in industrije iz Mestne občine Maribor ter občin Miklavž na Dravskem polju, Duplek in Hoče - Slivnica. V prispevnem območju teh občin živi približno 130.000 prebivalcev.

Od začetka obratovanja je CČN Maribor prečistila 220 milijonov kubičnih metrov odpadnih in padavinskih vod ter še 200.000 kubičnih metrov odpadnih vod iz greznic. V povprečju na mesec prečisti okrog 800.000 kubičnih metrov odpadnih vod, to pomeni približno 25.000 kubičnih metrov dnevno. V času svojega delovanja je CČN iz odpadnih vod odstranila 270.000 ton odpadnega blata in 10.000 ton odpadkov, ki se odstranjujejo že v mehanškem predčiščenju. Skupni letni povprečni učinek čiščenja je nad 95 odstotki.

Naprava, ki Maribor uvršča v vrh srednjeevropskih mest na področju varovanja voda, je izjemnega pomena za mesto in okoliške kraje, saj bistveno zmanjšuje onesnaženost voda, hkrati pa izboljšuje kakovost podtalnice in rečnih ekosistemov. Ob spremembah podnebja in sušah ter intenzivnih padavinah, ki se pojavljajo po

sušnih obdobjih, se zaloge podzemne vode ne obnavljajo več v tolikšni meri kot nekoč. Zato se moramo tudi kot posamezniki potruditi, da s svojimi dejanji ne škodujemo naravi, saj prej ali slej sami občutimo posledice tega.

Prav vsak posameznik lahko veliko prispeva k lažjemu čiščenju odpadnih vod in ohranjanju narave. Pomembno je, da v odtoke oziroma kanalizacijski sistem ne mečemo odpadkov, ki tja ne spadajo. Na rešetih CČN se namreč velikokrat znajdejo ostanki hrane, ki sodijo med biološke odpadke, zdravil, fitofarmaceutskih sredstev in barv, ki sodijo med nevarne odpadke, ter različni tekstilni odpadki, povoji, čistilni oziroma vlažilni robčki in maščobe, ki nikakor ne spadajo v odtoke, ker lahko povzročajo resne težave tako v kanalizacijskem sistemu kot na čistilni napravi (zamašitev kanalizacijskih cevi, težave pri čiščenju odpadnih vod).

Od mehanskega in biološkega čiščenja do obdelave blata

Na CČN Maribor od junija 2002 deluje mehansko čiščenje, od februarja 2004 pa tudi biološko čiščenje ter obdelava blata. Zmogljivost CČN je 190.000 populacijskih enot (populacijska enota ustreza onesnaženju, ki ga povzroči en prebivalec na dan).

Za delovanje naprave skrbi ekipa sodelavcev Mariborskega vodovoda, ki opravlja naloge obratovanja in vzdrževanja, saj je treba, kljub temu da so procesi avtomatizirani, skrbno spremljati vsak del procesa posebej in redno vzdrževati stroje in opremo. Ob tem dnevno izvaja tudi meritve in analize odpadne vode, ki priteče na napravo, ter prečiščene vode, ki izteka v Dravo.

V STRANIŠČNO ŠKOLJKO NIKAKOR NE MEČEMO

Žvečilni gumiji, cigaretni ogorki, pesek iz mačjih stranišč

Barve, olja, laki, razredčila

črna posoda

zabojniki za zbiranje nevarnih snovi ali zbirni centri

iggrad SKUPINA JHMB

V STRANIŠČNO ŠKOLJKO NIKAKOR NE MEČEMO

Čajne vrečke, kavna usedlina, ostanki hrane

Zdravila

rjava posoda ali kompost

lekarne in zbirni centri

iggrad SKUPINA JHMB

V STRANIŠČNO ŠKOLJKO NIKAKOR NE MEČEMO

Plenice, damski vložki

Vatirane paličice, vatirane čistilne blazinice

črna posoda

črna posoda

iggrad SKUPINA JHMB

Dan voda 2025 – čas za modre odločitve!

Svetovni dan voda vsako leto obeležujemo 22. marca, njegov glavni namen je podpreti uresničitev 6. cilja trajnostnega razvoja: dostop do čiste vode in sanitarne ureditve za vse do leta 2030.

Tema svetovnega dneva voda 2025 je ohranjanje ledenikov, poudarja pa njihovo ključno vlogo pri zagotavljanju vodnih virov.

Mehansko čiščenje vključuje:

- odstranjevanje grobih delcev iz odpadne vode v vhodnem jašku in na grobih ter finih grabljah, čemur sledi odstranjevanje peska in maščob,
- črpanje odpadne vode,
- sprejem in mehansko čiščenje odpadnih vod iz greznic,
- vzorčenje in meritve pretoka,
- čiščenje zraka iz zaprtih prostorov predčiščenja ter flotacije in dehidracije.

Biološko čiščenje vključuje:

- razgradnjo ogljikovih, dušikovih in fosforjevih spojin s pomočjo bakterij in mikroorganizmov,
- dodatno odstranjevanje fosforja z dodajanjem koagulantov,
- vnos zraka, mešanje,
- usedanje blata,
- črpanje odvečnega blata,
- vzorčenje in meritve pretoka.

V sklopu obdelave blata poteka:

- flotacija z nasičenim zrakom, odvečno blato se zgosti na 3–4 odstotke suhe snovi,
- skladiščenje in priprava polielektrolita,
- odvodnjavanje (dehidracija) s centrifugiranjem, blato se zgosti na vsebnost 21–23 odstotkov suhe snovi,
- higienizacija blata z dodajanjem živega apna, vsebnost suhe snovi blata naraste na 24–25 odstotkov.

Celovito urejanje nogometnega igrišča Pobrežje

Z naložbo želi MO Maribor zagotoviti možnosti za nadaljnji razvoj športne kulture

Urška Korošec

Mariborska občina se je lotila obnove in ureditve velikega nogometnega igrišča v Športnem parku Pobrežje oziroma na Nogometnem stadionu Pobrežje. Igrišče je bilo zgrajeno leta 1975 in doslej ni bilo temeljito obnovljeno. Zaradi dotrajane podlage se površina posega, zaradi neurejene drenaže meteorna voda zastaja že ob manjših nalivih, zato je uporaba igrišča za športne in rekreacijske dejavnosti ovirana.

Projekt obsega pripravo podlage in položitev umetne trave na igralnih površinah, gradnjo drenažnega sistema za odvajanje padavinske vode, pripravo infrastrukture za razsvetljavo, postavitev zunanje vgradne opreme na igrišču, na primer golov, lovilne mreže in zaščitne ograje. Načrtovana je tudi postavitev dveh montažnih kabin za rezervne igralce in sodnike, ki sta potrebni za izvedbo tekmovanj.

Z naložbo v povečanje kakovosti in uporabnosti javnih športnih površin za vadbo, tekmovanja, pa tudi rekreacijo, druženje in kulturne dogodke v MČ

Pobrežje, dostopnih vsem prebivalcem, želi MO Maribor prispevati k doseganju širših ciljev, ki jih je opredelila tudi v svoji strategiji športa. To je zagotoviti možnosti za nadaljnji razvoj športne kulture in povečanje ozaveščenosti o njej, promocijo športne rekreacije za različne skupine prebivalcev in izboljšanje animacije za vključevanje vanje, povečanje števila oseb, vključenih v športno vadbo, povečanje števila športno aktivnih prebivalcev, povečanje števila športnih in rekreativnih programov ter njihove kakovosti. Želi pa tudi slediti razvojnim trendom na področju športne infrastrukture in urejenosti urbanega okolja in prispevati k obnovi in povezovanju športnih objektov v mestu ter izboljšati možnosti za racionalno upravljanje in vzdrževanje objekta. Mariborska občina je za ureditev igrišča z Ministrstvom za gospodarstvo, turizem in šport podpisala pogodbo o sofinanciranju projekta v višini 500.000 evrov, celotna investicija je vredna 1 mio. evrov. Predviden zaključek del je spomladi 2025.

Igrišče NK Pobrežje je bilo zgrajeno leta 1975. Foto: Marko Pigac

Nastaja novo zunanje igrišče v Novi vasi

Na območju OŠ Leona Štuklja Maribor nastaja zunanje večnamensko športno igrišče, ki bo odprto za vse

Urška Korošec

Osnovna šola Leona Štuklja Maribor je tesno povezana z MČ Nova vas in bližnjim domom za upokojence, kar se kaže v skupnem izvajanju javnih prireditvev ter v medsebojni pomoči pri organizaciji in izvedbi posameznih drugih dejavnosti. Z začetkom delovanja mednarodne šole v sklopu OŠ Leona Štuklja šola nujno potrebuje dodatne funkcionalne zunanje površine in telovadnico.

Tako se je že lani jeseni začela gradnja novega večnamenskega športnega igrišča za potrebe izvajanja šolskega programa pouka športne vzgoje in hkrati večnamenska športna površina za rekreacijski šport okoliških prebivalcev. Na mestu parka ob šoli nastajajo igrišče za mali nogomet, rokomet, dve košarkarski igrišči, odbojgarsko in igrišče za badminton, površine za gimnastiko, ritmično gimnastiko, aerobiko in rekreacijske površine za predšolsko in šolsko mladino ter odrasle. Urejene bodo tudi tekmovalne površine, in sicer dolge in kratke

tekaške steze. Kratka tekaška steza se bo uporabljala tudi za izvajanje skoka v daljino, ki je na koncu urejen s cono

odriva in peščeno blazino. Igrišče bo opremljeno s tartan podlago na asfaltni osnovi ter z vso potrebno opremo

Novo igrišče bo namenjeno več športom. Foto: MOM

za izvedbo športnih aktivnosti. Predvidena je tudi izgradnja dostopne poti od osnovne šole do igrišča, skupaj z urbano opremo in pripravo za razsvetljavo ter pitnikom. Celovito urejanje zunanje športne rekreacijske površine naj bi omogočilo kakovostne razmere za športno udejstvovanje otrok, da bi se več mladih navdušilo za športne aktivnosti.

Igrišče bo odprto za javnost, kar bo omogočalo, da se bodo na njem srečevale različne generacije in kulture, saj v okviru osnovne šole deluje tudi mariborska Mednarodna IB-šola. Ponosni smo, da bo v prihodnje na tem igrišču možno slišati različne jezike in spoznati različne kulture. Tako nadaljujemo razvoj Maribora kot mesta, ki omogoča prilagodljivost za vse.

Vrednost investicije je 305.000 evrov. Mariborska občina je z Ministrstvom za gospodarstvo, turizem in šport podpisala pogodbo o sofinanciranju v višini 100.000 evrov in z banko OTP za donatorska sredstva v višini 100.000 evrov. Dela bodo predvidoma končana spomladi 2025.

Želite biti del ekipe?

V Mariboru bo konec junija največje atletske tekmovanje v Sloveniji doslej, organizator pa potrebuje pomoč 500 prostovoljcev

Evropsko ekipno prvenstvo za 2. in 3. divizijo, ki vsaki dve leti poteka pod okriljem Evropske atletike, bo letos potekalo v Mariboru. Gre za največje atletske tekmovanje na slovenskih tleh vseh časov, Atletska zveza Slovenije pa ga bo izvedla skupaj z Mestno občino Maribor in Športom Maribor. Tekmovanje tretje divizije bo potekalo 24. in 25. junija, tekmovanje druge divizije, v kateri je tudi Slovenija, pa 28. in 29. junija 2025. Mariborski stadion Poljane bo tako po prenovi gostil že tretje večje atletske

tekmovanje. Prenova stadiona, ki je dobil tudi atletske dvoranice in novo tribuno, je bila narejena za potrebe olimpijskega festivala evropske mladine, ki je v štajerski prestolnici potekal leta 2023, lani pa je na isti stezi potekalo še balkansko prvenstvo do 18 let.

Tokratno tekmovanje bo še precej večje, tako v tekmovalnem kot organizacijskem smislu. Obetamo pa si lahko polne tribune navijačev, ki bodo pesti stiskali za najboljše slovenske atlete in atletinje s Kristjanom Čehom in Tino

Šutej na čelu, ki se bodo borili za preboj v 1. divizijo.

Za izvedbo takšnega tekmovanja bo potrebnih tudi približno 500 prostovoljcev, zato organizatorji pozivajo vse, ki so pripravljeni pomagati pri izvedbi, da se prijavijo in postanejo del te nepozabne atletske zgodbe. Prostovoljstvo zagotavlja neposredni vpogled v organizacijo velikega atletskega tekmovanja, od načrtovanja do zagotavljanja nemotenega poteka prireditve. Sodelovanje z raznolikimi ekipami ter interakcija s športniki, gledalci in uradnimi osebami izboljšuje večštevne timskega dela in komunikacije, dinamično okolje pa krepi sposobnosti reševanja problemov, upravljanja časa in večopravnosti. Sodelovanje z vrhunskimi športniki omogoča vpogled v športni menedžment in vrhunski šport. Priložnosti za mreženje pa pomagajo pri vzpostavljanju povezav za prihodnje karijerne možnosti.

Družbena odgovornost kot temelj trajnostnega razvoja Skupine JHMB

Vračanje v lokalno skupnost ni le družbeno odgovorna praksa, pač pa tudi način, kako podjetja krepijo zaupanje uporabnikov svojih storitev

Skupina JHMB se zaveda, da s svojo vlogo presega zgolj izvajanje gospodarskih javnih služb in da mora kot souresničevalec razvojne vizije mesta izvajati tudi mestotvorne aktivnosti. Kot povezava podjetij, ki zagotavljajo ključne storitve za delovanje mestne infrastrukture, ima tako odgovornost do širše skupnosti. Prav zato skozi različne projekte družbene odgovornosti prispeva k razvoju lokalnega okolja, podpira kulturo, šport, trajnostne pobude ter različne humanitarne in družbenokoristne dejavnosti. Njen cilj je jasen – s premišljenim vlaganjem v skupnost izboljšati kakovost življenja občanov in soustvarjati boljšo prihodnost.

Povezana javna podjetja delujejo v interesu občanov, zato vračanje v lokalno skupnost ni le družbeno odgovorna praksa, pač pa tudi način, kako podjetja krepijo zaupanje uporabnikov svojih storitev. Ko podjetja, ki upravljajo komunalno infrastrukturo, energetske sisteme ali javni prevoz, podpirajo športne, kulturne in socialne projekte, neposredno vplivajo na kakovost življenja v mestu. Hkrati

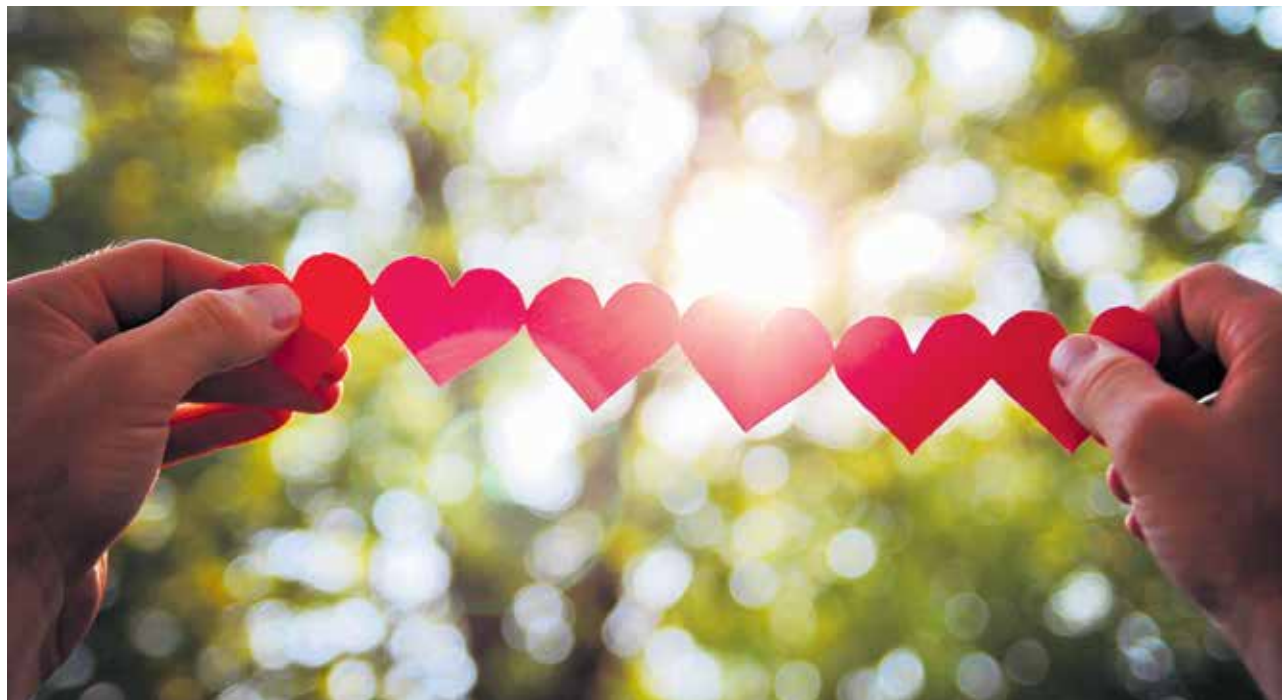
s tem prispevajo k trajnostnemu razvoju in krepitvi vezi med gospodarstvom in družbenim okoljem, v katerem delujejo.

Skupina JHMB podpira stebre športa, kulture in humanitarosti

Poseben poudarek je na podpori športnih, kulturnih in družbenih projektov, pomembnih za mesto Maribor in širšo regijo. S tem želijo podjetja prispevati k razvoju družbenega okolja ter krepiti zavest o pomenu solidarnosti, povezovanja in trajnostnega razvoja. Javni holding Maribor zato vsako leto objavi razpis za dodelitev sponzorskih in donatorskih sredstev, preko katerega Skupina JHMB podpre projekte, ki odražajo njene vrednote in dolgoročne cilje.

Družbena odgovornost skozi trajnost in odgovorno poslovanje

Družbena odgovornost pa se ne kaže zgolj v finančni podpori projektom,

pomembnim za širšo družbeno sfero, temveč tudi v trajnostnem in odgovornem poslovanju. Skupina JHMB namreč pri svojem delu zasleduje visoke standarde transparentnosti, integritete in zakonitosti, skrbi za zaposlene in ustvarja delovno okolje, ki spodbuja strokovni razvoj in inovativnost. Z jasno strategijo družbene odgovornosti se podjetja povezujejo z lokalnim okoljem in postavljajo temelje za dolgoročne spremembe, ki bodo koristile celotni skupnosti. Vlaganje v družbeno odgovornost je tako dolgoročna zaveza, ki oblikuje priho-

Poseben poudarek je na podpori športnih, kulturnih in družbenih projektov

ganje v družbeno odgovornost je tako dolgoročna zaveza, ki oblikuje priho-

Podjetja želijo prispevati k razvoju družbenega okolja ter krepiti zavest o pomenu solidarnosti, povezovanja in trajnostnega razvoja. Foto: JHMB

dnost mesta in njegovih prebivalcev. Skupina JHMB z vsakim projektom, ki ga podpre, gradi mostove med seboj in skupnostjo ter dokazuje, da lahko odgovorno ravnanje prispeva k boljši kakovosti bivanja za vse prebivalce in obiskovalce mesta.

Dodelitev sponzorskih in donatorskih sredstev 2025

Letošnji javni razpis za dodelitev sponzorskih in donatorskih sredstev Skupine JHMB je bil objavljen februarja in bo aktualen do 20. aprila 2025. Besedilo razpisa in vloga za prijavitelje sta na voljo na QR-kodi.

KJE BOŠ PA TI PREVZEL/A SVOJ PAKET?

